

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani

Predslovansko *səbbr̥ „zadrugar“.

Donesek k praslov. socijalnemu sestavu.

K. Oštir, Ljubljana.

Okrajšave:

A = K. Oštir, Alarodica (Razprave znanstv. društva za humanist. vede I). BA = K. Oštir, Beiträge zur alarodischen Sprachwissenschaft. DAN = K. Oštir, Danuvius-Asamus-Naissus (Arh. za arban. star., jez. i etnologiju II). IP = K. Oštir, Illyro-Pelasgica (Arh. arb. II). IT = K. Oštir, Illyro-Thrakisches (Arh. arb. I). J = K. Oštir, Japodi (Etnolog III). M = K. Oštir, Voridg. Metallnamen in Alteuropa (Arh. arb. IV). μ = K. Oštir, Vorgriech. μῶλυ (Natalicum-Schrijnen). PE = K. Oštir, K predsvovanski etnologiji Zakarpatja (Etnolog I). SA = K. Oštir, Sumerski izvor abacističnih številčnih imen (Čas XVI). T = K. Oštir, Kleinasiat. Τερμίται „die Wölfischen“ (Razprave V—VI). Valb. = K. Oštir, Zum Voralbanischen (Arh. arb. IV). VA = K. Oštir, Veneti in Anti (Etnolog II). VZ(f) = K. Oštir, Voridg. (= alarod.) Zahlwörter auf dem Balkan (Fortsetzung) (Arh. arb. II—III).

§ 1. Radi boljšega razumevanja sledeče razprave na kratko o jezikovnih odnosih na severnem Balkanu in srednji Evropi do Baltika, o čemer več v zgornjih delih passim. Najstarejša plast na tem teritoriju so Staroevropski, ki so sorodni s Pikto-Liguri, Ibero-Baski, Raeto-Etruski, Predgrki in Staroprednjeeazijati (Lyki, Lydi, Kari, Predhetiti etc.). Njihov jezik ni indogermanski, dočim spadajo na tem ozemlju še le doseljeni Traki in Illyro-Veneti k centralnoidg. skupini, kjer sovpadajo labiovelari s palatali v velare in odkoder g mesto z v slov. *gosb* etc. Drugo idg. plast na istem ozemlju tvorijo istotako doselivši se satemidg. Baltoslovani in Albanci. Z Albanci spajajo navadno Trake in Illyre, ki so baje tudi Satemindogermani; nikakor ne zanikam možnosti, da eksistirajo na severnem Balkanu še drugi satemidg. dijalekti poleg Albancev, vendar ohranjeni besedni zaklad, predvsem osebna in geografska imena, so večijdel predidg. in, v kolikor so idg. jih vsaj deloma prištevajo k centumidg. skupini.

Zatorej pomeni „pred-“ n. pr. v „predslov.“ etc. dvoje: a) predslov. = ilyrotrašk. n. pr. v idg. *ghans- > ilyrotrašk. *g(h)ans- > slov. *gosb* „Gans“; b) predslov. = staroevrop. (seveda po ilyrotrašk. posredovanju) n. pr. etrušk. *āblon- „Apfel“ v *Auļun-iθ-* „Pomona“ = staroevrop. *āb(ā*)l- id. v slov. *āblān-*, germ. *apl- etc. Različne od teh reliktov so izposojenke kakor let. *ērīms* „Affe“ iz etrušk. *ēlīuos*; poleg tega je mnogokrat nemogoče odločiti, ali je slov., z ilyrotrašk. korelatom se krijoča beseda ilyrotrašk. relikt na praslov. teritoriju, ali poznejša izposojenka od sosednjih, kulturno višje stoječih ilyotrakov, kar velja n. pr. za *bersky* „Pfirsich“ iz lat. *persica* z ilyr. *p-* > *b-* J 92 in z ilyr. femin. končnico *-ū* mesto lat. *-a*.

*   *   *

§ 2. V velikoruščini nahajamo *sjábrъ sjabérъ sjáborъ sjábrá*, dalje dijal. s *sj* > *s šabérъ šabrá* „Nachbar, Kamerad, Genosse, Bekannter, Freund; Bauer, der ein Stück Ackerland bearbeitet und in der Versammlung des Mirъ Stimme hat“; iz drugih ruskih narečij cf. beloruski *sjábrъ sjabrukъ* „Verwandter, Bruder; Genosse, Teilnehmer an einer Arbeit“, maloruski *sjábra* „Gemeindeackerland“, *sjábri* „die auf sjábra Anbauenden“, *sjabró* „Nachbar“. Z *ja-* > *je-* pred palatali, posebno v nenaglašeni poziciji, cf. velikorus. *sebérъ sebérъ sébrъ sebrá* „gemeinschaftliche Arbeit innerhalb des Mirъ“, *pri-sébrítъ sja* — iz česar z metatezo malorus. *prysérbyty ša* „sich anschmiegen, einschmeicheln“ —, belorus. *sébrъ* „Kamerad, entfernter Verwandter“. Iz staroruskih listin pr. *сѧбръ* v XII. stoletju, ohranjeno v listini iz XV. stoletja, etc. Solmsen, KZ XXXVII 596 sq. in Ljapunov, Sbornik otd. rus. jaz. i slov. Akad. Nauk SSSR Cl/3 261, ki navaja tudi rus. dijal. *sibrá* s **sja-* > **sje-* > **sji-* črez **s'ə* l. c. 262. Poljsko *siabr* „Gefährte, Gesellschafter, Mitbruder, Genosse“ je najbrže iz ruščine, ker se je razvil ruski *ja* iz *ę*, ki bi v poljščini prešel v nosni 'q ali 'ę.

Za prvotni *ę* govori po Solmsen, KZ XXXVII 596 grška izposojenka iz južne slovanščine: σέμβρος v Patrasu, čigar pomen „γεωργός, φίδιομεν τοὺς ἀγροὺς ἡμῶν πρὸς σπορὰν καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ σπόρου, δύως διανείμωμεν ἐξ ἶσον τὴν συγκομιδήν“ Miklosich, Arch. f. slav. Phil. XI 633 se zelo približuje smislu ruskih besed. C. Jireček, Arch. f. slav. Phil. XXII 212 navaja še (in sicer iz Epira, Tesalije; iz otokov Korfu, Leukas in Kefalenija; slednjič iz Peloponeza): σέμπρος, συμπρός „Teilbauer, Halbpächter“, σέμπρια συμπριά „Teilbauerschaft, Gesellschaft“, σεμπρένω, συμπρώνω „verpachten“, ξεσεμπρένω „die Teilbauer-

schaft, Kompagnie auflösen“, kjer pa je *ux* = *b*. Nosni ę je morebiti ohranjen tudi v *Sember*, *Semberija* „ein Teil der Nahija von Zvornik“ l. c., bodisi, da je ta izraz povzet iz starih listin — torej historična pisava in na tej sloneči izgovor? —, ali pa brže s sekundarnim nosnikom napram regularnemu *sebr- v krajevnih imenih *Seberovo*, *Seberovac*. Iz prvotnega južnoslov. *sēb(ə)r̄ „poluzakupnik, zadrugar“ se je po C. Jirečku, l. c. in Istor. Srba I 95 razvilo shrv. *себъ себри* „εὐτελής, zakupnik, seljak“ v listinah iz XIV. stoletja St. Novaković, Arch. f. slav. Phil. IX 521 sq., danes *sēbar*. Shr. *sebar* oziroma sekundarno *srebar* *sreber* pomeni „plebejus, rusticus, pučanin, kmet, seljak, težak, podložnik vlasteoski“, ali ne „rab“, o čemer cf. obširno C. Jireček, Arch. f. slav. Phil. XXII 211 sq. in Mažuranić, Prinosi za hrv. pravno-povjestni rječnik 1295.

Radi shrv. *sēbar* in rus. dijal. *sjabérъ sjabrá poleg sjábra sjábra* — cf. tudi *sebrá poleg sjábra* — je izhajati najbrže iz praslov. *sēb̄r̄* („= besedni naglas, „= intonacija) iz *sēnb̄r̄* z dolgim ē radi rastočega ę v shrv. *sēbar* in s končnim naglasom radi novorastoče intonacije v *sjabérъ*. Torej tip *kotélъ* v rus. *kotélъ kotlá*, shrv. *kōtao kōtla*, le prashrv. nominativ *sēbār[ə] se je pod vplivom oblik *sēb[ə]r̄* v drugih sklonih nadomestil s *sēbar > *sēbar*, kakor n. pr. rus. *svékor*, shrv. *svěkar*, slov. *svéker* napram genet. shrv. *svékra*, gršk. ἑνηρός; seveda z novorastočim ę v *svék̄r̄* namesto *svék̄r̄* iz *svék̄r̄* napram ohranjeni prvotni rastoči intonaciji v *sēbar*.

Prvotni nosni ę južnoslovanskega *sēb̄r̄/a > *sēbr̄/a se poleg novogršk. σέμβρος ponavlja tudi v rum. *simbră* „societas, communio, commercium, die Gemeinschaft, das Gemeinsame, Vergesellschaftlichung“; iz rumunščine je prevzeto madžar. *cimbora* „consortium, pactio, partitio, Vertrag, Gemeinschaft; ein armer Bauer, der sein Stück Zugvieh mit dem eines anderen zusammenspannt; Genosse, Kamerad, Freund, Spießgeselle“ Magyar-etymol. szótár 693 sq., kjer se izvaja rum. *simbră* iz gršk. σύμβολα „Handelstraktat“, dočim smatra Miklosich, Slav. Elem. im Magyar. 53 madž. in rum. besedo za slovansko.

§ 3. Težava je z baltijskimi refleksi praslov. *sēb̄r̄. Litavsko *sēbras* pomeni „Gefährte, bes. Teilnehmer an einem Geschäfte, Hälfner, Kollege, Geselle, Kunde“, *sēbráuti* „etwas auf die Hälfte nehmen oder haben, freundshaftlichen Umgang haben“. V letščini nahajamo *sēbrs*, *sābrs sābris* „Nachbar, Kamerad, Mitwirt in demselben Gesinde, Mitinhaber, Bekannter, Freund, Verwandter“ z dolgim ē/ā-vokalom poleg

kratkega *e* v *sēbrs* „Freund, Kamerad, Kunde“. Na obliko s kratkim *e* se naslanja tudi baltijska izposojenka v fin. *seura* — komaj iz **sēbr-* z *eu* > *ieu > *eu* kakor n. pr. v fin. dijal. *nieula > *neula* poleg *niekla* „Nadel“ iz germ.-got. *nēpla* id. etc. — „Gesellschaft, Gefolge“, *seuralainen* „Mitglied einer Gesellschaft, einer Partei, Gefährte“, *seurakunta* „Gemeinde, Kommune, Kirchspiel“, *seurata* „folgen, begleiten“ — iz finščine so izposojene lap. dijal. besede: *sārvve, sēbre* „societas“ —, estn. *sōbr* „Freund“ etc. V. Thomsen, Beröringer mellem de finske og de baltiske Sprog 215 sq. Slednjič se pojavlja v let. dijal. še *uo* mesto *ē/ā* v *suobris* poleg *sub(u)rs* = *sēbrs* in *sobaris* „Bauerhändler in Städten“, *sohbars* „ein Bauerhändler in Pernau“, *sobars* „Mitgesell“. Stpr. osebno ime *Sambur Trautmann*, Altpr. Personenn. 86 je etymološko nejasno, zato pride le eventualno v poštev pri določevanju prvotne oblike v baltijsčini.

Lit. *sēbras* in let. *sēbrs*, iz česar v let. *ē* > *ā*-dijalektih *sābrs*, se smatra za belorusko izposojenko iz *сябръ* črez **s'ābrъ*, kakor n. pr. *kalēdos* :: *коляды* etc. Tudi let. *sēbrs* se razлага v Latviešu valodas *vārdnīca* s. v. iz belorus. *себръ* ozioroma iz estn. *sōbr*; let. *sābrs* reflekira v dijal., kjer *ē* ne prehaja v *ā*, morebiti izposojenko iz let. *ē* > *ā*-dijal. in *suobris* je po Endzelinu, l. c. s. v. *sēbrs*, nastalo iz **sābr-* in to iz rus. *сябръ*? Let. *sub(u)rs* in *sēbrs* se izvaja l. c. s. v. iz estn. *sōbr*; ravnotako *sobaris* l. c. s. v. *suobars*. Na tem mestu nočem osporavati možnost, da je lit.-let. **sēbr-* izposojeno iz belorus. **s'ābr-* ozioroma **s'ābrъ*, vendor mi ta relativno pozna rusko-dijal. izposojitev nikakor ne gre v sklad z dejstvom, da so finske izposojenke iz baltijsčine starejše kakor germaniske besede v finščini in da stavijo stik Finov z Germani v I. stoletje pred Kristusom Wiklund, Eberts Reallex. III 370. Tudi prerusko **s'ābrъ* iz *sēbъrъ z 'ā mesto *ē*, kakor ga še nahajamo v lit. *Lénkas* < *Lēchъ, je za balt. > fin. izposojenke prepozno, brez ozira na *e* v *sēbrs*, ki je v tako staro dobi z 'ā kvantitativno nezdružljiv. Če je lit.-let. **sēbr-* baltijskega izvora in ne izposojenka — fin. *seur-* je na vsak način neugrofin. beseda, to radi skupine *-br-* —, tedaj je razmerje med **sēbr-* in **sābr-* v let. oblikah, v kolikor nimamo opraviti z let. dijal. *ē* > *ā*, slično odnosu med predlat. *rāpa* = predlit. *rópé* = predstvn. *ruoba* „Rübe“ in predslov. *rēpa* = predstvn. *rāba* iz **rēph-*.

§ 4. Kvantitativna diskrepanca v predlat. *rāpa* :: predgršk. ῥάπως razloži tudi *ē* > *e* v *sēbrs* :: *sēbrs*, s čimer se še da primerjati:

Predlit. *akēcios* „Egge“ :: predgerm.-kelt. **oket-* v stvn. *egida*, stkymr. *ocet*.

Predgot. *mēki* „Schwert“ :: predslov. *mečъ* > *тъчъ*.

Predslov. *klēnъ* :: *klenjъ* „Squalius cephalus“ Berneker, Etym. Wb. s. v.

Predslov. *chrēnъ* „Meerrettich“ : *chrenъ > rus. *dijal. chrēnъ* = slov. *hrēnъ*?

Predslov. *klēnъ „Ahorn“ v shrv. *kljēnъ* :: *klenъ* poleg *klēnъ*, kakor *mečъ* : *тъчъ*, kjer pa razlagajo † tudi iz e pred č v nenaglašeni poziciji.

Predlit. *eškētras* > *erškētras* :: predslov. *esetrъ* „Stör“ l. c. s. v.

Predslov. *kōdēlъ* :: *kodelja* „kodelja“ l. c. s. v.

Predslov. *ělov-ъcъ* „Wachholder“ :: predarm. *elev-in* „Zeder“ l. c. s. v.

Predslov. *ězdžъ* :: predlit. *ežgýs* „Kaulbarsch“ l. c. s. v.

Predslov. *ězъ* „jez“ :: predlit. *ežě* l. c. s. v.

Predslov. *mēdъ* „aes“ :: iber. **med-* v *Medu-bric-enses plumbarii* etc. M 32.

Predslov. *želězo* :: predlit. *geležis* „Eisen“.

Predslov. *ma-reňa* < *[w]rē[d]n- :: predgršk. *[f]ρεδαρ- v ἐρευθ- /ο-ρ]έδανον id. J 105 „Färberröte“, predslov. *ma-reňa > rus. *marěna*, če ě ne analogično iz ē.

Predslov. *sékyra* „Axt“ :: *seyra* poleg *sokyra*, h čemur cf. z ū ū u predalb. **sakúr-* > *hekur* „Eisen“ in s k ū g predskyt. σάγαρις = predgršk. *σαγνρ- > *σαγορις v Hesych. σαγροῖς „κοπίς, πέλεκυς“ M 37.

Preddak. ζουῆται „Edelinge niederer Ranges“ :: predslov. *kmetъ* „(Frei)bauer“.

Predslov. *věktъ „Sache“ > češ. *věc* :: *vektъ > stcsl. *veštъ*, predgerm. *wextiz > got. *waihts* etc. Morebiti iz **wě-ght-* — k *wě-* cf. VA 59 sq. n. pr. **vě-kv̥ša* „Eichhörnchen“ : predrom. *kosja etc. — in **gh[e]t(t)-* v predlat. *hetta* „res minimi pretii“, seveda ni izključeno tudi idg. **wěkʷti-* : lat. *vox* etc. kakor *rěčъ* > *reč*.

Predlit. *ěglis* „Eibe“ :: *ěglè* = predslov. *edla* „Tanne“ J 90.

H kvantitativnemu menjavanju ā* :: a* v predslovanščini cf. še PE 2 sq. in VZ 266 sq., kjer je govor o istem pojavi v staroevrop.-staroprednjeeazijatskih jezikih; v začetku besede se ā* : a* razlaga tudi s takozvano slov. „Anlautsdehnung“. Slednjič seveda ne smemo pozabiti na idg. ā* : a*, kar pa pri zgoraj navedenih, vsaj večjidel neidg. besedah ne pride v poštev. Razlika ē :: e v **sēbr-* :: **sebr-* reflektira najbrže predbalt. **sēlbr-* :: **seb'br-*; „!“ je zlogovna meja, geminata *bb* je v baltoslovanščini prešla v simpleks *b*.

§ 5. H kvalitativni alternaciji $\ddot{a} \approx \check{e}$ v balt. *sābr- :: *sēbr- cf. poleg zgoraj omenjenega *rāpa* :: *rēpa* še:

Predgršk. *μάνων* „Mohn“ = predslov. *makr* :: predgerm. *mēkh- v stvn. *māgo* J 107.

Predslov. *kruša* „Birne“ z *ú* iz *āu* (shrv. *krūška!*) :: predlit. *kriáušē* z *iáu* iz *ēu*; tako tudi predslov. *tud-jb* :: *tjud-jb*, seveda je možna tudi disimilacija *j-j* > [j]—j.

Predslov. *kuna* „Marder“ iz *kāun- :: predlit. *kiáunē* iz *kēun-.

Predbalt. *āb/m- v let. *ābuls*, lit. *óbuls* „Klee“, let. *āmals* „Kleanger“, *āmulis* „Klee“ poleg *dāb- v lit. *dobilaī* :: predslov. *dēb/m- v *dēlē-telj-, z -ēt- iz *-ēbt- in -et- iz *-ēmt-, v shrv. *dētelina* *djētelina* etc. Berneker, s. v. *dētelv*; k *d-* > ' > 0 v *dā*b/m- :: *ā*x/b/m- cf. obširno T 198 sqq. Pr. eventualno še *ā/ēm- v let. *āmulis* „Mistel“, slov. *omela* = lit. *āmalas* :: lit. *emalas* (*ēmalas?*), stpr. *emelno*.

Predgršk. *knäk- „gelb“ v *κνᾶκός κνῆκός* „d' un jaune de carthame, roux, fauve“, *κνῆκος* „safran bâtarde ou carthame“ :: predslov. *knēk-t- > *knētē* „Sumpf d otterblume etc.“.

Predbalt. *ābžd(r)u- v stpr. *wobsdus* „Dachs“ (ž $\approx$ š) let. *āpsis*, lit. *obšrūs* :: predslov. *ēbzdu- > *ēbzdw- > ēzvz z regularnim -dv- > -v-.

Predslov. *nadēr- v stcls. *nadragy* „feminalia“ :: *nēd̄ro > *nēdro* in, radi *vēn-nēd̄ro > *vēnēdro, tudi *ēdro* „Busen, (Mutter)schoß“, predgršk. *nēdu[r]- v *vēd̄vēs* „Bauch, Unterleib“.

Predslov. *Danapris Danastris*, če je drugi a dolg :: *Dēnēpr-, *Dēnēstr-.

Predslov. *arāiš- > *orēchē* „Nuß“ v shrv. *ōrah* etc. :: predbalt. *rēiš- > lit. *rīešas*.

Predslov. *bält- > shrv. *blāto* „See, Kot“ etc. (b $\approx$ p) predrom. *palta „Schlamm, Sumpf“ REW 6177 (t $\approx$ s) predlat. *pals-ūd- > *pal-lūd- > *palūd-* in predgršk. *παλασ-η- > πάσος, predrom. (iber.) *balsa „Pfütze“ REW 917 :: ilyr. *Pelso* „Blatno jezero“.

Predgršk. *kāph- v *καφήν* > *κηφήν* „bourdon, frelon“ :: predslov. *kēph- > *čapv* „Biene“ in s k $\approx$ 0 M 6 ter ē :: a predlat. *apis* „Biene“.

Predbaltoslov. *kārw- „Kuh“ v lit. *kárviné*, shrv. *krāva* :: predvenet. *kērw- > *ceva*; k r > ' > 0 v *kērw- > *ceva* cf. VZ 274.

Predbalt. *wlāng- „Bernstein“ > lit. *lāngas* „Fenster“ :: (w $\approx$ m T 190) etrušk. *malēng-n- „Bernstein“ > (ma)lenā „speculum“ poleg *mālēng-str- (cf. predstpr. *lanxto* „Fenster“) > *maltstria* „speculum“ M 52.

Predslov. *mā- v *ma-cěsnъ* „Lärchenbaum“ etc., če iz *mā- :: *mē- v *mē-sto* < *mē-gst- v predtrašk. *gest-i-* „locus“ J 102 sq., 109.

Predtrašk. *pānd/neng- „Silber“ — k *nd* :: *(n)n* cf. ilyr. *Blandona* :: *Bλανδόνα* — v predmaked. *pān[e]ng- > Παγγάτον „maked.-thrak. Gebirge mit Gold- und Silbergruben“ = predgerm. *pāndeng- > *panding- v stvn. *pfenning* *pfenning* „denarius“ :: predslov. *pēn(n)eng- > *pēnegъ* M 23; -ēn- se razlaga tudi iz -ēn-, če je slov. nazalizacija starejša kakor *nn* > *n*.

Predslov. *sanh* „draco“, iz česar radi oblike sani *sani* „Schlitten“ :: *predtrašk. ali *predskyt. > Hesych. σηνίκη „ἄτροχος ἄμαξα. καὶ τὸ τετράποντον ζώον, σαύρα παραπλήσιον. καὶ ζῶον πολέποντ, δυοῖον τοῖς κατοικιδίοις ὅνοις; običajno se smatra σηνίκη za slov. izposojenko, vendar se pri tem pušča vnemar ā > ē.

Predbaltoslov. *tūss-ānt- „1000“ — šš radi š > h v balt. > fin. *tuhanti > *tuhansi*; -s- v germ. *þūsund- iz -šš- po u — v lit. *tūkstantis* = let. *tūkstuōts* = slov. *týsotjá* > shrv. *tísuća* :: *tūss-ēnt- v stcsl. *tysešta* s šš > s napram š > ch.

Predgršk. *kār- > καρός (?), κηρός „Wachs“ = predlet. *kāre* „Wabe“, predlit. *korŷs* :: predlat. *cēra*?

Popolnoma sigurno je ā :: ē samo v slučajih kakor *rāpa* :: *rēpa*, ker baltoslov. ā :: ē reflektira tudi idg. ō :: ē, vendar ne pride pri zgoraj navedenih besedah, če so neidg., ta alternacija v pošt. Idg. ā :: ē je dvomljivo Güntert, IF XXXVII 85 sq. Zelo razširjeno je menjavanje ā :: ē v staroevrop.-staromaloazijatskih jezikih; tako v predslov. *Danapr*- *Danastr* :: *D̄nēpr- *D̄nēstr-; v predtraščini *Mādānoς* :: *Mήδονος*, -dava :: -deva etc. IT 80 sqq.; v ilyrščini *Brattia* :: *Brettia* etc. J 90; v etruščini in maloazijatščini *clan* :: *clenar*, -at- :: -ητ- etc. l. c. 88, BA § 3716, vsled česar gršk.-dijal. α > η v μάτηρ > μήτηρ. Morebiti je tudi baltijska končnica -[j]ē napram idg. -jā/ē radi svoje izvanredne razširjenosti povzročena po traškem -ā :: -ē idg. -ā-debel; n. pr. trašk. *kēunā/ē > let. *zaūna/e* :: *kāunā > slov. *kuna*.

K a :: e v predbaltoslov. pr. še:

Predlat. *aper* :: predlet. *v-epris* = predslov. *veprъ* VA 67.

Predstpr. *assanis*, predgot. *asans* :: predslov. *esenъ* „Herbst“, etrušk. *esn- > *ešia* „Ariadne < Göttin des Herbstan“ T 221.

Predslov. *Svarogъ* :: predtrako-skyt. Σωρεγ-θης iz *Swōra/eg- Valb. 101.

Predslov. *korvajъ* „Art Brot“ :: predgal. *cervisia* „eine Art Bier“ iz *kālērw- „Gerste oder Weizen“ BA § 69.

Predlit. *su/idābras* „Silber“ :: predslov. *srebro* M 22.

Predslov. *smork-* :: *sme/brik* „abietineae“ J 98 etc.

Po mojem mnenju je alternacija *ă* :: *ě* posledica podaljšanja (pod naglasom?) in iz tega sledče palatalizacije *a*-vokala. Herbig, Kleinasiat.-etrusk. Namengl. 30 razлага ta pojav deloma z vokalno harmonijo n. pr.: lyk. *Ἀλέξανδρος* > *Alakssantra*, *se ladi* > *sa ladi* „*zał tην γυναικανταн*

§ 6. Predbalt. **sābr-* :: **sěbr-* izhaja najbrže iz **sā/ěnb[i]r-* — k *n/m* :: *0* cf. spodaj § 12 —, to radi predslov. **sēnbir-* > **sěbbr̥*; dalje morebiti radi let. dijal. *suobris* z *uo* < *ān* v tautosylabični poziciji, seveda le, če je ta oblika izposojena iz let. dijal. z ohranjenim *uo*, sicer je izhajati iz **sābr-* z dijal. *ā* > *uo*. Nejasno je tudi let. *suobars*, *suobariba* (*uo* < *ān* ali *ā*?); to že samo po sebi nesigurno pralet. **sānbr-* bi se dalo podpreti s strp. *Sambur* le, če bi bila dokazana sorodnost z praslov. **sěbbr̥*. Poleg let. oblik z *ě/ā* in *uo* se omenja še *sub(u)rs*, ki je baje izposojeno iz estn. *sōbr*; seveda le, če u substituira labijalni palatal *ō* iz prafin. *e* v **sebr-* iz balt. **sebr-*, h čemur V. Thomsen, Beröringer 100 cf. V Latviešu valodas vārdnīca s. v. *sūmbri* se navaja celo oblika z *m sūmbri* „Nachbarn“; nazal je bržkone sekundaren.

Iz zgoraj navedenih oblik se da rekonstruirati praslov. **sēnbir-* (> **sěbbr̥*) in eventualno prabalt. **sě/āb[i]r-* — **sānbr-* ozioroma **sānbr-* z baltoslov. *i* :: *u* iz *e* :: *o*, če je ta beseda idg., je dvomljivo! —, če ni baltska skupina slov. porekla, kakor se običajno misli — seveda brez ozira na to, da ni pri V. Thomsen, l. c. 156 sqq. skorajda nobene finske izposojenke iz balt., ki bi bila izposojena iz slov. —, in če je izpal *-i-* v **sě/ābr-*, k čemur cf. let. *āuns* „Schafbock“ poleg *avins* etc. Endzelin, Lett. Gr. 46, lit. *avilījs* poleg *aulījs* „Bienenstock“. Radi fin. **sebr-* > *seur-* je izpad *i/u*-samoglasnika že prabalt., če že ne predbalt.

§ 7. Miklosich, EW 297 izvaja *sjabr̥* iz finščine. Fin. *seur-*, iz **sebr-* = estn. *sōbr* etc., je po običajnem mnenju izposojeno iz balt. **sebr-* in to iz *sjabr̥* ali estn. *sōbr*; torej odrivajo to besedo iz jezika v jezik in nikjer nima priznane domovinske pravice. Južnoslov. *sebr̥* veže l. c. s. v. Miklosich vprašaje s *Σάβειροι* „έθρος οὐρυκόν“. Radi prvotnega **sěbbr̥* — cf. novogršk. *σέμβρως* — je že glasoslovno vez s *Σάβειροι* dvomljiva in Miklosich sam izvaja v Slav. Elem. i. Magy. 53 rus. *sjabr̥* in rum. *simbră* iz **sěbbr̥*.

Zelo staro je spajanje slov. **sebr̥*, pravzaprav **sěbbr̥*, z germ. **sebj-* „Sippe“ v got. *sibja*, ags. *-sibb*, sts. *sibbia*, stvn. *sippea* *sippa* —

stind. *sabha* odpade, ker pomeni „colloquium > concilium“ in ker je sestavljen iz *sa-*bhā* „Zusammen-sprechen“ — Bezzemberger, A-Reihe d. got. Spr. 26 in slednjic Solmsen, KZ XXXVII 593, ki stavi semkaj tudi *s_e*bh-r* > *s_b*br̄* > *s_b*r̄b̄* „Sohn“ v rus. *pá-serb̄* „Stiefsohn“, polj. *pa-sierb*; vendar je *s_b*r̄b̄* „Sohn“ vsekakor bliže *σιρβ̄- v Hesych. σιρβαιορος „βρέφος ἀπὸ ξένης ἐνηγμένον καὶ πεπαιγγένερον“ PE 9. Tudi Σπόροι, baje iz *S_b*br̄* (iz česar *s_b*r̄b̄* > *Srb̄* „Srb“?) + σποράς, je preslab dokaz za -*br* > -*rb*- na praslovanskih tleh. Nosnik in *r*-sufiks v *s_e*b̄r̄* je po [Petersson, Studien über die idg. Heteroklisis 71] kontaminacija iz prvotnega *sébh-er : *sebh-n-és > *sembhn-és. Tudi dolžina ē v *sēnbir- > shrv. *sēbar* bi se dala primerjati dolgemu ē v germ. *Suebi*, ki je kakor *sebh- izvedeno iz idg. *s(w)e- „suus“ Walde-Pokorný, Vgl. Wb. II 456; reducijska stopnja *su-bh- v stpr. *subs* „eigen“ spominja na let. *sub(u)rs*.

Rozwadowski, Sbornik otdel. rus. jaz. i slov. Akad. Nauk SSSR CI/3 361 misli, da je rus. *sjaběr̄* etc. izposojeno iz germ. *Ximbra- v Cimbri-Kiubooi in da je germ. *ximbra- iz *xim-ra- < *Kim-rō- sorodno s slov. *sēmja*, let. *sāime* „Familie, Gesinde“. Naravnost s *sēmja* veže *s_e*b̄r̄* črez *sēm-b-r̄ Ljapunov l. c. 261. Brückner, Słow. etym. 487 izvaja *s_e*b̄r̄* iz idg. *sem- „cum“, slov. *sq-* in opozarja glede -*b*-končnice na stpr. *Sambi*.

V Magyar etymologai szótár s. v. *cimbora* 694 se razлага rum. *simbră* = novogršk. σίμπρος = južnoslov. *səb̄/b̄ra/̄ iz gršk. σύμβολα „Handelstraktat“; če pomislimo na rimskega *caupo* „Krämer“, ki je preplavil germanske in slovanske dežele — glej slov. *kupiti* in got. *kaupōn*; iz germ. je prevzeto fin. *kauppa* „mercatura“ —, ni ta razлага nikakor preneverjetna, vendar mi je potek: „gršk. σύμβολα > rum. *simbră* > slov. *sēbra/̄ > lit. *sēbras*, let. *sēbr̄s* > fin. *seur-*“ kočljiv iz dveh razlogov: a) ni nobene druge praslov. izposojenke iz rumunščine — vulgarnolat. *symbola radi še le rum. -*l* > -*r* nikakor ne more biti izhodna točka! —; b) pomenski prehod od trgovskega „Handelstraktat“ do kmetijskega „Teilnehmer an der Wirtschaft“ v *s_e*b̄r̄* je precej prisiljen. Predvsem pa ni s to razlago v skladu dejstvo, da je slov. *s_e*b̄r̄* najbrže sorodno s trašk. ζιβυρθίδες, o čemer takoj spodaj, in da je torej njegova eksistenza zagotovljena dolgo pred pojavom rumunskega jezika.

§ 8. Hesych. navaja pod ζιβυρθίδες sledečo glosa: ζιβυρθίδες αἱ Θράσσαι, ἡ Θράκης γνήσαι. Med v in θ v ζιβυρθίδες stoji pokvarjena črka, ki se je mogla v očigled predstoječega ζιβύρνια in sledečega ζιγγός glasiti ρ, torej: ζιβυρθίδες — cf. tudi z ζιβυρθίδες sorodno

Z/ι]βερ-θιοῦρδος v § 16 —, čigar *ζιβνρ-* ni daleč od slov. *sēbēr. Predno obravnavam pomenski odnos med *sēbēr in *ζιβνρθίδες*, par besed o fonetični razliki med praslov. *sēbēr iz **sēnbir-* in trašk. **ζιβνρ-* v *ζιβνρθίδες*.

K s-∞ z- v *sēbēr :: *ζιβνρ-* cf. predbaltoslov. s- :: z- v sledečih slučajih:

Predlet. *sūbris s(t)umbris* „Auerochse“ :: predsl. *zōbr* „bos jubarus“; z *wi*-prefiksom cf. predgršk. *ἱώ* *Ιών* „juvenca“ iz **wi-sō(n)* in strp. *wi-ssambris* „bos primigenius“ etc. VA 69.

Predsl. **kešul-* > *čečholz „velamen“ :: **kužul-* > *kuzlo id. Berneker, Etym. Wb. s. v. *čečholz*; k e ∞ u cf. T 193.

Predlet. *āpsis* „Dachs“, predlit. *obšrūs* :: predstpr. *wobsdus* (*sd* = *zd*), predsl. **ebždw-* > **ézdv-* > *ézv*, v kolikor nimamo opravka s *sd* > *zd*.

Predlit. *slesnas* „Knöchel“ :: predsl. *glez̄n̄s*; nesigurno, ker tudi idg. -s- prehaja v slov. -z- *Zupitza*, KZ XXXVII 397 sq., vendar spominja g- :: s- na predsl. *k̄rga* „Art Gefäß“ poleg **k̄rk-* v *k̄rčaḡ* „Krug“, *k̄rč̄ma* „Krug = Schenke“ ∞ predgerm. **krūs/sj-* > *Krause* etc. M 50, torej ni izključeno tudi predbaltoslov. menjavanje nezvenečega s z zvenečim z.

Predskyt. *Ἀράχαρσις* „skyth. Philosoph“ iz **āra[q]-χarσis* z *r-r* > *0-r* — cf. predskyt. *ἄρο* „vořs“ — :: predsl. *gorazd* „peritus“; praobljika **kharəts-* ∞ **g(h)arāzd-* s *k(h)* ∞ *g(h)* kakor predsl. *k/chruša* :: *gruša* „Birne“ in *ts* ∞ *zd* M 7.

Predsl. *chysz*, *chyša* = predgerm. **xūs-* „Haus“, oboje iz **khūs-* (s ostane v slov., le š prehaja v ch!) :: predsl. *chyz*, *chyža*; spada z ū ∞ ā k etrušk. *a-caz-r* „supellectilia? = pohištvo“ in dalje k predlat. *casa* z dijal. ohranjenim -s-. K ū ∞ ā cf. etrušk. *ufle* :: *afle* etc. in predsl. *kypb :: *kapb* „εἰδωλον“.

Predgerm. > svn. *kursina* „Pelzrock“ :: predsl. *k̄rz̄no*; seveda že z ne na slov. tleh iz s radi r in n. Najbrže s k ∞ g (kakor *k/gruša!*) k predtrašk. **gērs-* > **dzē/tr-* v *ζέρα* „είδος χιτῶνος“ z rs > r, o čemer druge več.

Predgršk. **λα[σ]αρ-* > *λ-λάρα* (a :: ē) predsl. *lēs-ka* „Hasel-“ :: predsl. *loza* „Reis, Rute“ = lit. *lazā* poleg *laz-dā* „Hasel“, kjer je mogoče tudi *sd* > *zd*; obširnejše o teh besedah drugje.

Predsl. *most* = predgerm. **mast-* :: predidg. dial. **mazd-* v lat. **mād-* > *mālus*, nir. *maide* J 106.

Predgerm.-slov. **phast-* v slov. *post* = germ. **fast-* „Fasten“ :: predital. **phazdj-* > **fazdj-* > lat. dijal. **hādj-* > *(*h)ājj-* v *j-ājūnus* (z

j- radi -jj- v sledečem zlogu!) > *jējūnus*; k *f-* > (*h*)- cf. *fasēna* (: [f]sa-bulum) > *arēna*.

Predlet. *sence* „Muschel“ :: *zence*; k predgršk. σέμελος „κοχλίας“ Hesych., *σαμ- „Stein“ v Hes. σαμώση „κεραυνώση“ etc. T 193 z let. *mk* > *nk*.

§ 9. Iz (pred)traščine cf. k *s-* :: *z-*, v kolikor ni gršk. *σ-* : ζ- le približni znak traških *s/z*-spirantov oziroma *s/z*-afrikat, sledeče:

Predtrašk. Σάλμοξις :: Ζάλμοξις „Κόρόνος“ = Ζάλμολξις iz Ζάλμολ-ξ-i-s „*Erdgott“ in *ζαλμολ- „Erde“ k predgršk. *Σελμελ- > Σεμέλη „Erd-göttin“.

Predtrašk. Αὐλού-σελμις :: Αὐλού-ζελμις.

Kar. τονσσόλοι „Pygmäen“ :: predtrašk. πά-ττονζοι id. s *tt* iz *zτ* po naglašenem vokalu; h *ka-* (kakor predsl. *ka-*, *ko-*, *če-* etc.) cf. M 32 z literaturo.

Predtrašk. *ūs- „Hund“ v dak. *usa-zila* „Hundszunge“ :: predsl. *ūzj- v *v-yž-ълъ* „Hund“.

Kar. *st̄(r)ān- „βασιλεύς“ v Σονάγ-γελα „Königsgrab“ (s ∞ *th* in ū ∞ *ei*) Θεάγ-γελα id. — γελα = etrušk. *cela* „cella“ — (’ ∞ *r* M 8, T 184) predgršk. τύραννος = etrušk. *Turan* „Aphrodite“ :: predmaked. Ζειρήν id. Isti *su(r)- „ἄρωξ“ (cf. maloazijat. *z u* ∞ *a* Σάρος „Κοιρανός“) v preddak. ζονόστη(ρ) :: *zyred* „ἄνακτόριος“ = Feldbeifuß“ s -str-kakor *τονάστρωα* :: *tyky*.

Predgršk. *ἀσφό- „weiß“ v ἀσφό-δελος „albūcus“ :: predtrašk.? *ζβ- v ζβίχ „λευκόν“ — Hesych. navaja ζαβίχ! —, če ne iz *sbh- > *zbh-; k *sop/b(h)- „albus“ cf. obširno M 22 ter ilyr. *sabh- „weiß“ > *Weizen*“ v *sabaja* „Art Weizenbier“ in z *b(h)* ∞ *m* T 190 predgršk. σεμι-δ-αλις = predlat. *simila* „feinstes Weizenmehl“ iz *ssēm- „albus“.

Preddak. *Germi-sara* :: Γερμι-ζερα „Warmbad“; *germ- < *garm- = idg. *g^horm- „warm“, *sar- spada k steurop. *sāx-r- v rečnih imenih, o čemer obširno v BA § 242, DAN 349.

Predtrašk. Βόσις :: Ζεὺς Βόζιος na novcu iz mesta Hierapolis?

Predtrašk. -σαρ- *„Kind“ (kakor predsl. *sər-bu* „Sohn“) v Βελι-σάριος, Κουμο-σαρόη IT 114 :: -ζερ- v Βρυνζα-ζέρης etc.

Predtrašk. -sen- v *Mouka-sérη* :: -ζερ- v *Αὐλού-ζέρης* etc.; *-sen- k predgršk. *i-sn- v *īvīs* „enfant“ z *i-* T 245 sq.?

Predtrašk. -suc- v *Dentu-sucu* „Tochter des Scerulo“ :: *Tau-zic-*; k etrušk. *śex-* „filia“.

Trašk. ζειπύτης ζειπούτης „ὑπερχύτης, περιχύτης“ k slov. *sypati*, *sypati* „fundere“, če je ει = ū, sicer k stind. *kšipáti* „wirft“ s *s-* > *z-*?

Predgršk. σάπιθος „θυσία“, σπέρνω etc. T 238, J 110 :: (ă > trašk. ĕ > ī) predtrašk. Ζείτας Zipa v bilingvi θυσιαστὰ περὶ τερέα Ποπιλίου Ζείτα = *cultores sub sacerdote Popilio Zipa*.

*Predtrašk. > maked. ѕлнџа „Baum λεύκη“ spada s -s- > -z- k staroevrop. *alis- „Erle“, o čemer BA § 13 in slednjič J 108 cf.

Predtrašk. Ὀδρόβοι : Druzi-para etc.

Preddak. Sarmi-ze-get-usa „Hauptstadt in Dakien“ (*-get- iz *-gatk *Γέται*) najbrže s s iz k(h) pred ē in z ĕ > ă radi predslov. čermz „Zelt“ (k > kh in e > a) chormz „Haus“, vendar tudi ta sekundarni s- prehaja v z-, cf. Ζερμιζεγέθονσα¹.

Preddak. -βοστ- „tragen“ (v dak. ταρα-βοστεῖς „πιλο-φόροι“) = predgršk. βαστάζω id. = predlat. *basterna* „Sänfte“ odgovarja *ba/ozd-, ohranjeno le v predlat. *bazdj- > *bādj- > *bājj- > *bajulus* „Lastträger“.

Predlat. *satura* „eine Fruchtschüssel“ morebiti = predtrašk. ζετρατα „χέτρα“; seveda je glede *satura* običajna razlaga (: lat. *satur* „satt“) verjetnejša. Hitreje z e < i (cf. Jokl, Eberts Reallex. s. v. Thraker 286) k predgršk. σιττυβος „écuelle de terre“ in eventualno predlat. *situla* „Eimer, Trog“, ki pa brže k *sīnum*, lit. *si-lé* etc., tako da se glasi pravoblika ali *ssit-r-, ali pa *si-tr-.

Predfrygotrašk. Σαβ/βάζιος vežejo z maloazijat. Σαβ/νατρα etc., kjer nahajamo od istega korena tudi *Zaβηλος*.

Predtrašk. *-sūr- v *Kaρά-σονρα* etc. :: *-zūr- v *Kονρτον-ζονρα*.

Predtrašk. Γάσωρος :: Γάζωρος.

Predtrašk. *Tiristis* :: *(*Tirizd*-? >) *Tīqīčiś* kakor predlit. *stumbras* :: predslov. *zqbzr*.

Predtrašk. reka *Aρζος* sigurno z z :: s k ilyr. (*Histria*) *Arsia* „reka“ — iz *árfījs- radi ilyr. > slrv. *Risan* : ‘Πλέων — in dalje h kar. *Kvβ-ερσος* „reka“, *Aρσ-* :: *Aρζ-* Sundwall, ENL 77 sq.; ravnotako *Bersovia* (: gornjeital. rečno ime *Bersula*, kjer je idg. *bherǵ- > *bherz- neverjetno) :: *Berzobim*.

Nesigurno je, če pripada dak. ζηρα „Schierling“ k lat. *sanie* „verdorbenes Blut, Geifer, Gift“ s trašk. ă > ē. Isto velja za predtrašk. σανάτη „ἡ πίνοντα πλειστον ολύρω“ :: kilik. ζηγγόω „drink“, če iz *sen- :: *sin- kakor v Σινάτη, kar vežejo s σανάτη.

¹ Seveda je možno v tem slučaju ravnotako tudi predtrašk. k > g IT 92 — o čemer še Jokl, Eberts Reallex. s. v. Thraker 289 cf. — in dalje *ke- :: *ge- > *se- :: *zē- > *sa- :: *za-, torej najprej menjavanje *tenuis* :: *medija* in nato *palatalizacija*.

§ 10. Isto menjavanje *s(s) ~ z(z)*, oziroma *s(s) > z(z)* ali *z(z) > s(s)*, nahajamo v ilyr. in predilir. materijalu:

σιβύνη :: *ζιβύνη* „Art Speer“, *Senta* :: *Ζέντα*, *Das(s)ius* :: *Dazas*, *Pasini* :: *Pazinates*, *Maeseius* :: *Μαιζαῖοι* etc. J 92; nadalje v predgrščini: *σεκόνα* > *σικά* „concombre, citrouille“ :: *ζακν-νθ-ίδες* *ζεκελτίδες* „*χολοκόνται*“, *σάλος* „agitation (du sol, des flots)“ :: *ζάλη* „tempête sur mer“, *Σαγνθίνας* :: *Zάκνυθος* Fiesel, Namen griech. Myth. 60.

Posebno pogosta je ta alternacija v starih maloazijatskih dijalektih: *Σαβαλος* :: *Ζαβηλος*. — *Σωβαλα* :: *Ζωβαλιων*. — *Σα* :: *Ζας*. — *Σεμεα* :: *Σαδα-ζεμις*. — *Σονειμος* :: *Ζοφαμης*. — *Ασορς* :: *Ασης* :: *Αζων*. — *Δασων* :: *Δαζας*. — *Αρδας* :: *Αρζανος*. — *Μονο-γισ(σ)α* :: *Πισζηρος*. — *Κοσεις* :: *Κοζα-*. — *Μασοκα* :: *Μαζακα*. — *Μονσα* :: *Μονζηρος* etc. Sundwall, ENL Index. s. vv. Lenizacija ($>$ zvenečnost) *s(s) > z(z)* je najbrže povzročena po nenaglašenosti ali slabim naglašenosti predidočega vokala, posebno v sestavljenkah n. pr.: *Σπα-* :: *Κακα-θβος*, *Κασα* :: *-καζος*, *Σοα* :: *-ζοας* etc. IT 78, 94, tako da *s-* :: *z-* v predsl. **səb̥r̥* :: predtrašk. **ζιβυρ̥* - nikakor ni nerazložljivo, brez ozira na to, da je *ζ-* morebiti le aproksimativni izraz za trašk. (*t)s-*.

§ 11. Glede *č* v predtrašk. **ζιβυρ̥* :: *ē* v *ēn* predslovanskega **səb̥r̥* (k dolgemu *ē* cf. *-ē-* v shrv. *səbar* iz *-ēn-*) in eventualno v predlit. *sēbras* poleg *ā* v predlet. *sābrs* cf. traško zoževanje *ē*-vokala v *ē* $>$ *č* v vzgledih *'Pησον-* :: *'Pισον-* poleg *ē* $>$ *ā* — tako Jokl, Eberts Reallex. s. v. Thraker 286 sq.; možno je seveda ravnotako predtrašk. *ā* :: *ē*, h čemur zgoraj § 5 cf., in dalje trašk. *ē* $>$ *č* — v *'Ρασον-*, kar popolnoma odgovarja predsl. **sēnbir-* $>$ **səb̥r̥* :: predtrašk. **ζιβυρ̥* :: predbalt.? **sābr-*. Isto velja za *ă* :: *ě* :: *č* v besedah, ki jih navaja Jokl, l. c., n. pr. **ghēl-* ($>$ stind. **jhäl-* $>$ *hälā*) $>$ *ζιλας* „Wein“ — po mojem mišljenju z *č* iz *gh* pred palatalom, ne iz *gh!* —, *σαλια* „Bockskraut“ :: *Σιλανός* etc. Zoževanje *ē* $>$ *č* v traških dijalektih je povzročilo tudi vsaj delno *ē* $>$ *č* $>$ *č* pri v Tracijsko doseljenih Gotih n. pr.: *acētum* $>$ *akeit* „jesih“, *qēns* $>$ *qeins* „Weib“, *slēpan* $>$ krimgot. *schlipen* „schlafen“ etc. Baader, Natalicum Schrijnen 311 sqq. Ni izključeno, da je tudi *ă* $>$ *č* v gršk.-lat. **monak(h)o/us* $>$ slov. *mənichъ*, stvn. **munīk-* $>$ *munih* (ki bi v slov. dalo *mənīchъ z *в* mesto *i*) etc. IT 97 sqq. posledica traškega posredovanja v prvi dobi pokristjanjenja severnega Balkana (okolo IV. stoletja po Kr.); k *ă* :: *ě* :: *č* cf. *-dava* :: *-deva* :: *(Plov)-div* in h *k* $>$ *kh* $>$ slov. *ch* cf. trašk. aspiracijo nezveneričih eksploziv Jokl, Eberts Reallex. s. v. Thraker 289.

§ 12. Pred *b* v **ζιβν-* manjka nosnik *m* ali *n*, ki je ohranjen v **σεβντ-*. Ta nosnik ni bil labijalni *m*, ampak le dentalni *n*, če je let. *suobr-* nastalo iz **sānbr-* in ne iz **sābr-*; v letščini prehaja namreč le tautosylabični *ᾶν* v *uo*. Nazal manjka tudi v let. *sābr-* in *σῆbr-*, seveda le, če so balt. besede genuine in ne izposojene iz rusk. refleksov praslov. **σεβντ-*. K izpadu nosnikov črez nazalizacijo predstojecih vokalov v (pred)traščini cf.: *Κάμψα :: Κάψα.* — *Μελαντιάς :: Μελιτιάς.* — *Πολόνδα :: Πάλοδα.* — *Πίνχος :: Πίζος* — *Κύμψαλα :: Κύψελα.* — *Σκόπιμος :: Scopius.* — *Τιάραντος :: Σέρετος* etc. IT 86, kjer se (z *l* ∞ *r* kakor *Λοιδίας :: Ρουδίας* etc. l. c. 85) še omenja **sku/ale(n)gl/k-* v σημαχη „*ἀργύρια*“ :: predsl. *skvleg-* **v-svčvleg-* (*u* ∞ *i*) *ščvleg-* = predgerm. **skilling-* „Schilling“.

Obširno o *m/n* ∞ 0 v staroevrop.-staromaloazijatščini cf. M 18 in 21 n. pr.: maloazijat. *Ἄστρανθος :: Εστρεθ-*, etrušk. *lanqe* > *laqe Lappa*, iz česar je poleg nazalizacije predidočega vokala — tako v lyk.-etruščini *Fiesel*, Namen griech. Myth. 61 — razviden tudi prehod: *nazal + konzonant* > *geminirani konzonant*.

Iz predbalt. in predsl. pr. k *n/m* ∞ 0 sledеče:

Predsl. **pek(j)ēnt-* > *pečētъ „Petschaft“ v polj. *pieczęć*, slovin. *pjięćic* :: **pek(j)ēt-* > *pečatъ*; k predgršk. *πεσσός, πεττός* „jeton“ iz **pekjo-*.

Predsl. *klenъ* „Ahorn“ :: predlit. *klēvas*; k *-ua-* cf. J 106.

Predsl. *kōdēlbъ* „kodelja“ :: aquit. **kad-* v *Cadurci* „berühmt durch ihre Leinwandfabrikate“ in dalje k istemu **kan-* kakor *konoplja-zárražīs* in dalje *zárrva* „Rohr“; pomenski prehod: „*Schilf* > Hanf > Lein“ se je izvršil, ko se je uporaba konoplje umaknila lanu.

Predsl. *dētelja* :: *dētelja* „Klee“ je nesigurno, ker *-et-* in *-ēt-* morebiti iz *-ēmt-* :: *-ēbt-* zgoraj § 5.

Predsl. *esenъ* „Herbst“ :: etrušk. *ešia* „Ariadne = Herbstgöttin“ iz **es[n]-ia* T 221. *Αριάδνη* iz **-asn-*?

Predsl. *golōbъ* „Taube“ :: (*a* ∞ *u*) predbalt. **gulab-* > lit. *gūlbas* (?) „Schwan“; predbaltoslov. izvor sledi iz *g* ∞ *k* in *b* ∞ *p* v predlat. *columba* :: predsl. **kulə/m/p-* > **kūlp-* > *kulpъ* „Schwan“. Dalje k predskyt. *ἄγλυ* „*χίννως*“ etc. A 310.

Predsl. *labōdъ* „Schwan“ :: *lebedъ*, stvn. *albiž* spominja v sufiku -(n)d(h)- na predgršk. *αἴγυιθος :: αἴγυθος* „Art Vogel“ in spada k predig. dijal. *l-bh „albus“; isti *-nd(h)-* :: *-(n)d/t-* nahajamo v predgršk. *ἐριθινθος ::* predstvn. *araweiz* „Erbse“ in v predmesap. *βρεντ/δ-* „Hirschgeweih“ :: predlit. *br̄iedis* „Hirsch“.

§ 13. Nadalnja razlika med slov. *səbərъ in trašk. *ζιβνρ- obstoji v vokalni alternaciji -i :: -u-. Morebiti imamo opraviti v prabalt. istotako z -u-, če se glasi radi strp. imena *Sambur* praoblika *sě/ă(n)-bur-, iz česar *sě/ă[n]br- > fin. *seb̄r- z balt. izpadom -u-. Seveda ni nemogoče, da tiči tudi v praslov. *səbərъ > rus. *sjabérъ* prvotni *səbərъ = *ζιβνρ- = *Sambur*, čigar -r- je v deklinaciji pred palatali prešel v b n. pr.: v lok. *səbərē > *səbərē, v nom. pl. *səbəri > *səbəri etc. Primerjaj isti pojav v dibrъ > dibrъ > rus. *debrъ*, brvynno > brvynno > rus. *brevno* etc. Ali je v južnoslov. *səbərъ/a > novogršk. σέμβρος, rum. *simbră* izpal v ali ū, to se ne da več določiti. Ravnotako pa seveda ni izključeno tudi praslov. *səbərъ, iz česar sekundarno rus. *səbъ/vr[ū]; predbaltoslov. praoblika torej *sě/ă(n)br- z izpadom -u-vokala kakor v trašk. Σπαράδοκος > Σπάρτος, Περοντίκον :: *Buru[n]tik- > *Burticum*, *Bovq-* > *Bovq-* IT 90.

Slednjič je samo enkrat zapisano v v itak pokvarjenem ζιβνθιδες napram e v (z ζιβνρθιδες sorodnim) *Ζιβερθιονδος (o čemer spodaj § 16) > Zbēqθiōndos > Zbēlθiōndos, Zibēlōndos sumljive vrednosti. Ker je e tudi izraz za odprti trašk. i n. pr. *Kerđoščos* > *Kerđoščenjvós* Jokl, Eberts Reallex. s. v. Thraker 286, zato *ζιβερ- :: *ζιβνρ- najbrže iz *sēnbir- kakor slov. *səbər- iz iste praoblike. Če je ta besedna skupina idg. izvora, reflektira i :: u eventualno idg. prevoj „:: „“. Koncem koncev nahajamo v traščini še ū/u > ū/ū > i/i, torej *ζιβνρ- :: *ζιβιρ- > *Ζιβερθιονδος > Zibēlōndos z u > i in dalje z i > e, kakor v ravnokar omenjenem *Kerđoščenjvós*; iz traščine in sicer iz starejšega *sēnbür- > *sēnbir- (> *ζιβερ-) se da slov. *səbərъ brez težave izvajati, eventualno z b < i iz ū potom substitucije, seveda le kot relikt oziroma kot izposojenka.

K palatalni izgovarjavi ū-vokala v traščini cf.:

’Oðovsītai :: ’Oðričītai ’Oðglōvčo; predslov. in predbalt. *[v]rugj- (> germ. *rugj-) „Roggen“ > ržbъ :: predtrašk. βριčα — glede u :: i identično z *ζιβνρ- :: *səbərъ, Z[i]βερ- z i > e —, βρōτος :: *trašk. > lat. *brisā* etc. IT 81, Jokl, Eberts Reallex. s. v. Thraker 286. Ta prehod je analogično spremenil celo prvotni i v u n. pr.: Φιλιππό-πολις > *Pulpu-deva*, gršk. δισκος > trašk. *duskās > slov. *děska* etc. IT 97 sq. Torej se menja prvotno *ζιβιρ- = *səbər- (ohranjeno v Z[i]βερ-) v *ζιβνρ-, iz česar ζιβνρθιδες, kakor Φιλιππο- v *Pulpu-* z i > u; sicer pa je labijal b oziroma p i-vokal že sam po sebi približal u-samo-glasniku. K ū :: ī primerjaj še: predslov. kr̄bъtъ :: čib̄rъ, sk̄legъ :: ščib̄legъ — sk̄legъ tudi v *b-sk̄legъ > *(b)sčib̄legъ! —, pyro :: *pirogъ*, tysetja :: *tisjetja*, predlit. sudābras :: *sidābras* etc.; prediljyr. *Dasumius*

:: *Dasimius, Brutii :: Brittii* etc. J 88; predgršk. *Tvrdaq-* :: *Tvrdaq-*, *'Odusseus* :: *'Odusseus*, *xiváqa* :: *xiváqa* etc. A 300, T 201; predlat. *urpex* :: *irpex* T 201. K staromaloazijat. *u* :: *i* cf. obširno VZ 270.

§ 14. Aspirata *-th-* v predtrašk. *ζβνρθ-θ-ίδες* — *-ίδες* je grška končnica kakor v predgršk. *παλλακ-ίδες*, *ζεκελ-τ-ίδες* — iz *-t-* kakor predtrašk. *-κενθος* :: *-κεντος* s staroevrop. menjavanjem *tenuis* ∞ *tenuis aspirata* pred naglasom. K *-t*-sufiku cf.:

Preddak. *κοιηται* „Edelinge niederen Ranges“ = predslov. *kumetē Bauer* :: predgršk. (Kreta) Hes. *καμάν* „ἀγούν“ etc. T 193.

Predtrašk. *πολ-ισ-τ-αι* „*Zálumoξις-Priester*“ :: (*p* ∞ *þ* M 33) predslov. **woliš-uā* > **vwlchva/ þ *vwlēs-nōti* (*s* < *ch* radi *v!*) v stcsl. *vl̄snōti* „balbutire“, *vl̄chv̄* „vates“, rus. *volchovatъ, volchitъ* „Zauberer“; k *-ua* cf. *πιτ-έη* etc. IT 97. Koren **πολ-* morebiti k **p(h)o/al-* v etrušk. *falado* „caelum“, *fala* „hohes Gerüst, hölzerner Belagerungsturm, hölzerne Säule“, s čimer je skorajda sigurno sorodno predtrašk. **πολ-τ-* (*s* *-t*-formantom!) v *πόλτ-νν* „*μόσσων, ἔπαλξις, ἔνλόκαστρον*“. K *-is-* v *πολ-ισ-τ-αι* cf. Jokl, Eberts Reallex. s. v. Thraker 286.

Isti *-t-* z istim predidočim formantom *-is-* nahajamo v predtrašk. *κτ-ισ-τ-αι* „*τῶν Θρακῶν τυνες οἱ χωρὶς γνναῖκὸς ζώσιν*“ iz **kat-is-t-* radi **khal-[i]s-t-* — k *t* ∞ *l* cf. predslov. **tjud-jb* ∞ *ljudb* „Volk“, predtrašk. *-δεβα* :: *-λεβα* etc. IT 109, M 13 —, z *[i]* kakor *Bovq-* < *Bovq-* IT 90, v predslov. *cholst̄* „caelevs“.

Predgršk. (predtrašk.?) *βόλινθος* „*βόνασσος*“ iz **βολ-ιν-θ-*, kakor *ζακ-νν-θ-ίδες* poleg *ζεκ-ελ-τ-ίδες* „*κο-λοκ-έν-τ-αι*“ :: (*b* ∞ *þ* kakor zgoraj *πολισται* :: *vwlchv̄*) predslov. *volv* „Ochs“.

Trašk. *βρῦτος*¹ „*δ κοιθινος οίρος*“ iz **bharsū-t-* črez **barūt-* > **brūt-* z *rs* > *r*, o čemer drugje več, in *arū* > *rū* kakor *'Αμήδοκος* > *Mήδοκος* IT 90 :: slov. *borš-tno* „(Speise aus) Mehl“, got. *bariz-eins* „aus Gerste“, lat. **fars-* > *farr-* etc.; k *-ū-* v *-ū-t*-formantu cf. sledečo besedo.

Trašk. *ζειπ-έτ-ης* (*ū* ∞ *oi* kakor *Mνσοι* > *Μοισοι*) *ζειποίτης* „Vergießer, Verschwender“ smo v § 9 jednačili z idg. korenom **(k)seup-* : **(k)seip-* „zerstreuen“; *ei* = *ī* (?) iz *ei*, *ī* ali *ū* (črez *ū*)?

Predtrašk. *Σονρεγ-ίθης* „eine Gottheit“, predbityn. *Ζεὺς Σνργ-άστης* iz **Swōra/eg-* :: predslov. *Svarogъ* „Sonnengottheit“.

¹ Ker pa se je pri Ilyotrakih za pivo uporabljalo tudi proso, zato *βρ-ē-t-oς* brže k slov. *brv̄* (iz **bh̄oru-*) „Art Hirse“; seveda velja to le, če je pivo iz ječmena izpodrinilo proseno pivo, dočim je stari izraz ostal v rabi, ker se je „(pivo iz) prosa“ razširilo v „pivo“.

Razлага *-t*-formanta je pri traških = idg. besedah druga kakor pri predtraških; traškega *-t*-formanta zaradi nejasnega pomena ni mogoče identificirati z gotovo kategorijo *t*-formantov Brugmann, Gr.² II/1 390 sq. K predtrašk. *-t(h)*- cf. predvsem predilyr. *-t* v *Κοντινος* :: *Koνtίn-t-a* Skok, Glasnik 29, 117 sq., ki ga smatra za idg., ter *-āt-* Krahe, Alt. balkanillyr. geograph. NN 62 sq., *Tergitio Negotiator* (:: *Tergeste* :: predsl. *τέργεστος*) Jokl, Eberts Reallex. s. v. Albaner 88. Sem tudi etrušk. *-t(h)*- v *zilc* :: *zilc-t-* > *zila[χ]θ-* etc. Cortsen, Etrusk. Standes- u. Beamtentitel 109, o čemer, vsaj glede *Πήγασος* :: *pakste*, *Ὀδυσσεύς* > *uθuste*, deloma drugače Fiesel, Namen griech. Myth. 56.

§ 15. Predtrašk. ζιβυρθίδες glosira Hes. s. v. *Ziβv.θίδες* s „αι Θρᾷσσαι, ἢ Θρᾷκες γνήσιοι“ in *γνήσιος* je po njem „δὲ εἰς τὸν γονέων, ἕδιος, οἰκεῖος“ Hes. s. v. *γνήσιος*. V Liddell-Scott, Gr.-engl. Lex. nahajamo pod *γνήσιος* (iz *γνῆσις „Geburt“) sledeče: „belonging to the race“, i. e. „lawfully begotten, born in wedlock (nasprotno *νόθος*), genuine, legitimate (n. pr. *γναῖτες*, v nasprotju s *παλλακίδες*, ali pa *γνήσιοι τῆς Ἑλλάδος* ‚true Greeks‘), *γνησίως* „nobly“. Hes. „εἰς τὸν γονέων“ pomeni „iz jednakih, t. j. legitimnih starišev, torej ne iz očeta in priležnice“, *ἕδιος* = „poseben, lasten, soroden“ in *οἰκεῖος* (iz *οἶκος*) se prestavlja s „hišen, soroden (*τὸ μὲν οἰκεῖον καὶ συγγενές*), prijateljski“; torej *ζιβυρθ-ίδες* = ali „legitimni (t. j. zakonski)“, ali „pravi (v nasprotju z Netračani)“, ali „sorodni“, torej „k isti familiji ali iz te nastali zadruži (= Großfamilie) oziroma bratstvu in dalje plemenu pripadajoči“, ali pa slednjič „plemeniti“.

Vse ravnotek navedene pomene nahajamo vsaj deloma tudi pri zgoraj v § 2 sq. obravnavanem **səbbr̥ə*, tako: „Bruder, Kamerad, entfernter Verwandter, Genosse(nschafter) etc.“. Če je pri *ζιβυρθίδες* računati le s „plemeniti“ — na kar je vsekakor mislil Tomaschek, Alt. Thrak. II/1 11, ko je istovetil **ζιβ-* z lit. žibù „glänze“ —, tedaj tudi „plemenit“ ni nezdružljivo s „familija > zadružna > bratstvo > pleme“. K temu pomenskemu prehodu cf.: *plemenit* iz *plemen-* „pleme“ in to iz **pled-* „ploditi“; dalje češ. *slechta* „Geschlecht > Adel“ napram nvgr. συλλαδा „familija“ in slov. žlahta „Verwandtschaft“ > žlahten „plemenit“. Nadaljnji vzgledi za „roditi (ozioroma oče, mati) > familija > zadružna > bratstvo > pleme > plemenit“ so: lat. *pater* > *patra „Geschlecht“ > *patricius*, idg. *āta „papa“ > germ. **a/ōb-al-* „Geschlecht, Adel“; morebiti idg. **gen-* „gebären“ > germ. *kuni-z „Geschlechtshaupt“ > **kun-ing-* „König“ — seveda le, če **kun-ing-* = slov. *křněgъ* ne brže k (pred)trašk. **ku/üne(n)g-* v *Dicēneus Δεκαῖνεος* „dak. Prophet“ < **kene[g]-* < **kineng-* z *di-* (kakor

Di-baltum :: bolto IT 122) ter z u > ü > i > e, o čemer zgoraj § 13 *ζιβυρ-θιδες* > *Zβερ-θιοῦρδος* cf., in z n > θ zgoraj § 12; k -/gl/- cf. IT 118 —, lat. *gens* „Geschlecht, Stamm“ (iz *g̣n-ti- k *gi-gn-o* „gebäre“) > *gentilis* > frc. *gentilhomme* „Edelmann“ etc. Zatorej nikakor ni nemogoče spojiti pojem „zadružništva“, ki tiči najbrže v slov. *sēb̄bra „Arbeitsgenossenschaft“, *sēb̄br̄ „Arbeitsgenosse“ — ker je zadruga opravljala predvsem poljedelska dela, ni čudno, da pomeni shrv. *sēbar* danes „težak etc.“ —, s pojmom „plemenitaštva“ v trašk. *ζιβυρθιδες*; skupno izhodišče je na krvnem sorodstvu temelječa družijskega > zadruga > bratstvo > pleme, iz česar plemenit.

§ 16. Pomen „pleme“ za *ζιβυρ- domnevam tudi v predtrašk. **Zibir-thür-d-* > *Zβερθιοῦρδος* (k ε < i napram v v **ζιβυρ-* cf. § 13), *Zbertiurdus*, iz česar disimilirano z r-r > l-r — cf. vendar tudi r ∞ l v predtrašk. *Pοιδιας* :: *Λοιδιας* etc. IT 85, če spada semkaj osebno ime *Ζιβέλ-μος* „Name eines Königs“ — *Ziβελσοῦρδος*, *Zβελσοῦρδος* < *Zβελθιοῦρδος* — Tomaschek, Alt. Thrak. II/1, 60 navaja še *Svelsurus*; k -b- > -b- > -w- cf. *Di-baltum* > *Develtos* „Ort, gelegen zwischen zwei Bächen im Sumpfe“ :: predslov. *bolto* „blato“ etc. IT 102 — „thrakisches Beiname des Zeus“. Jokl, Eberts Reallex. s. v. Thraker 290 stavi to ime k lit. *žiburūs* „Licht“, *žaibas* „Blitz“, opiraje se (brez navedbe vira) na njegovo upodabljanje v obliki grškega *Ζεὺς Κεραυνός*. Drugi del **thür-d-*, čigar -i- se palatalizira v -i- ali slično in čigar -i- prehaja v -s- Jokl, l. c. 286 in 290, spominja na predtrašk. -*tur-* „possessor“ v *Gesti-s-tyrum* „locus possessorum“. K **gest-* „locus“ cf. predslov. **mē-gst-* > *město* „locus, urbs“ etc. J 109. K -s- cf. *Λαον-σ-δαύα*, *Χερδον-σ-κερα*, *Διν-σ-κάρτα* etc. IT 95; *-*tür-* „possessor“ pač k predgršk. *τύραρρος* „maître absolu, tyran, despote“ = etrušk. *Turan* „Venus“.

Če pomeni **ζιβυρ-* „bratstvo = gr. φρατρία“, o čemer zgoraj § 15 cf., tedaj se da *Zβερθιοῦρδος* prestaviti v gršk. „φρατρίας τύραρρος“ in njegov grški sovrstnik je *Ζεὺς Φράτροιος*, ki ga imenujejo tudi *Ζεὺς Ἀπατούροιος*; priimek *Ἀπατούροιος* je sestavljen iz ἀ- „cum“ in *πατήρ* „pater“ kakor slično ὄμο-πάτορες „skupnega očeta“. Žalibog ne morem iz materijala, ki ga navaja Tomaschek, Alt. Thrak. II/1 — drugi viri so mi nedostopni! — 60, za to razlago nobene podpore izvleči, izvzemši morebiti krajevno ime *Zbur-ulus*, ki je iz **ζιβυρ-* „φρατρία“ gotovo lažje razložljivo kakor iz **ζιβυρ-* „fulgur“. Poleg tega se da vez med *ζιβυρθιδες* „γνήσιοι“ ter *Ζεὺς Ζβερθιοῦρδος* „γνησιων τύραρρος“ podpreti še z antično predstavo, da so plemenitaši potomci Zeusa in da je ta takorekoč njihov starejšina.

K -d- v *Zβερθιοῦδος* — *Svelsurus* morebiti brez tega sufiksa — cf. z (n)d :: nn predgršk. *τύραννος*, o čemer obširno IP 32, sicer pa primerjaj -d- v predtraškofryg. *Σαβάδιος*, čigar dentalni sufiks je soroden z v § 14 obravnavanem -t(h)-; isti -t- :: -d- na podlagi staro-evrop. *tenuis* :: *media* v **sāl-t/d* „Salz“, **alu-t/d* „Art Bier“, **wālēl-t/d* „groß, herrschen“ etc.

§ 17. Slednjič je treba tudi s tem računati, da je predtrašk. *Zβερθιοῦδος* „*φρατρίας, γνησίων τύραννος“ morebiti le ena izmed mnogih funkcij traškega Zeusa, da je *Zβερθιοῦδος* takorekoč le epiteton traškega Jupitra, kakor gršk. *Φράτριος* ozioroma *Ἄπατονός* za Zeusa, in da zategadelj iz upodabljanja traškega *Zβερθιοῦδος* slično kakor grškega *Ζεὺς Κέραυνός* še nikakor ne sledi, da mora **ζιβερ-* „pomeniti“ le „fulgur“, ravnotako kakor iz gršk. *Ζεὺς Κέραυνός* nihče ne sklepa, da je prvotni pomen besede *Ζεὺς* le „*κέραυνός*“.

Če je *Zβερθιοῦδος* prvotno res „bog bliska in groma“, tako bi imeli Traki kar troje bogov te vrste, poleg boga *Zβερθιοῦδος* še *Peruna* in *Γεβελεῖτις*, o čemer takoj spodaj, kar je, upoštevaje veliko razsežnost traškega ozemlja, mogoče, vendar zmanjša domneva, da je *Zβερθιοῦδος* = „*φρατρίας, γνησίων τύραννος“ le ena izmed lastnosti traškega Jupitra, to trojico na dvojico.

Po mojem mnenju ni niti getski bog *Γεβελεῖτις* prvotno = „*Ζεὺς Κέραυνός*“; o njem poroča namreč Herodot IV 94, da je synonymen s traškim bogom *Σάλμοξις*. *Σάλμοξις* *Ζάλμοξις* se v antičnih virih identificira predvsem z božanstvom *Κρόνος-Saturnus*. Edino, kar govorí za prvotni pomen „*Ζεὺς Κέραυνός*“, je getski običaj: „καὶ πρὸς βροντήν τε καὶ ἀστραπὴν τοξεύοντες ὥνται πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀπειλέειν τῷ θεῷ“ in seveda emendacija sporočenega „//βελεῖτιν“ (v rokopisih ABC) v *Ziβελεῖτιν Tomaschek, Alt. Thrak. II/1 62, bolje *Ziβελεῖτιν Jokl, Eberts Reallex. s. v. Thraker 286 (po Seure, Rev. arch. 1915/1, 924; meni nedostopno!), s *-ks- „Gott“, kakor v *Ζάλμοξις*, *Διόρυχος*, *Ulixes* M 13; ta konjektura pač le radi suponirane sorodnosti z *Ziβελσοῦδος* in dalje radi domneve, da je *Ziβελσοῦδος* = „*Ζεὺς Κέραυνός*“.

Z *Ζάλμοξις* synonymno *Γεβελεῖτις* je najbrže le trašk. dijal. oblika za *Ζάλμοξις*; še bližje kakor *Ζάλμοξις* je istotako se nahajače *Ζάλμολξις*.

K *Γεβελεῖτις* poleg *Ζάλμολξις* cf.:

a) Glede g- :: z- primerjaj predtrašk. *Germisara* :: *Ζερμιλζερα* etc. Jokl, Eberts Reallex. s. v. Thraker 292; po mojem mnenju je g ohranjen pred nepalatali, tako tudi pred a, dočim je pred palatali

g prešel v z. Prehod *a*-vokala v e ali obratno je v traščini pogost, tako da je mogoče izhajati iz **gebol-* :: **gabol-*, iz česar **zemol-* (> **zamol-* z disimilacijo *z̄e-* v *za-*) > *Zámoł-ξις* :: **gabol-* > **gebəł-* > *Γεβελ-ειζις*, posebno če upoštevamo, da je moralo traško menjavanje ā :: ē v isti besedi, o čemer zgoraj § 5 cf., dovesti do vsakovrstnih analogij, ne vštevši e, a kot izraz za a iz nenaglašenega *e/a* in ne računajoč z lokalnimi razlikami.

b) Alternacija *b* ∞ *m* v *Γεβελ-* :: *Zámoł-* je v traščini ravnotako priznan pojav: *Βάστεια* :: *Mάστεια*, *Ἄβυδόν* :: *Άμυδών*, *Δόβηρος* :: *Δόμηρος* etc. IT 103 sq. Isto velja za e :: o v *Γεβελείζις* ∞ *Zámołξις* n. pr. *Bórvης* :: *Bev̄ξeis* etc. l. c. 82, kjer imamo opraviti ali z e :: o, ali pa z a (< o) :: o. Sporočeno „-ειζις“ v *Γεβελείζις* se sme z isto sigurnostjo čitati „-ειζις“ in njegovo -ειζ- je napram *-ūks- v *Δύν-οξ-ος* v istem razmerju kakor predlat. **peik-* > *ficus*, *fēcatum k predgršk. *σῦκον*, predgršk. *Ποτει-δάφ-ων* :: etrušk. synonym **Gne-ptū-n-* „Erdquelle“ > *Neptūnus* etc. T 202.

V *Zámołξiς* iz *Zamol-ūks-i je nenaglašeni ū izpal kakor v predgršk. οἴστρος > οἰσπώτη. Praoblika je torej *Γαβελ-οξ-i-s oziroma *Zébol-οξi-s (ζ- iz γ-) „terrae deus“; za ta pomen prihaja v poštew predvsem z *Zámołξiς*, *Σάλμοξiς (cf. *Σάλμοξiς!*) sorodno Σεμέλη „thrak. Erdgöttin“ (zato vežejo to ime tudi z idg. **ghem-* „zemlja“), dalje predgršk. *γ/καβ- „Erde“ v γαβαθόν „irdenes Geschirr > τροβλιον“, γάβερα, καβάθα poleg *γεβ/u- > **zeb/m-* > ζάβατος ζάματος id.; slednjič primerjaj z *b* ∞ *m* ∞ *þ* > *w*, o čemer obširno T 190 cf., predgršk. **gāw-* „Erde“ v γατα (kypr. ζα s predgršk. **gē-* > **zē-* > **zā-* ali brže še le z gršk. dijal. palatalizacijo *g-* v *z-* pred palatalnim *ā*?) etc. Omeniti je še treba, da identificirajo boga *Zámołξiς* z gršk. *Kόρονς*, ki je sin boginje *Γατα* „zemlja“ ter soprog boginje *Pέα* = *Γη* in ki personificira žetev rodečo zemljo; v Italiji mu odgovarja predlat. *Saetnus Sāturnus* iz *Sawi-turannos „Erde-Herr“ — **z/sāw-* „Erde“ < **g/kēw-*? — IP 31 sq.

Radi *Σάλμοξiς*, *Zámołξiς* poleg *Zámołξiς*, dalje radi ζάλματος = ζάματος, Hes. s. v. ζάματος adnot, se je praoblika glasila: **gāl-b-* (-l- v *Zámoł-ξiς* etc. je sufiks) :: **gēl-b-* > **zēl-b-* > **zāl-b/m-*. Izpad prvega *l* je disimilatoričen v **Γαλβ-ελ-* > *Γεβελείζiς*, Σεμέλη, *Zámołξiς* poleg *Ζάλμοξiς*; morebiti je v cod. se nahajajoče *Zámołξiς* še ohranjena praoblika. Seveda velja gornja razлага le, če ni *l* izpal črez *n* po § 12; k *l* ∞ *n* (cf. βόνασσος :: βόλινθος, *Miv̄vai* :: *Mil̄vai* etc. M 21) v **ga*l-* :: **ga*n-* „Erde“ cf.: predgršk. Hesych. γάρα „γῆ“ :: γάλας id. = etrušk. *cil-θ* „terra?“ Cortsen, ZONF V 264 in **γαν-β-* > γάμβοιον

„*irdenes Geschirr > τροβλον“. Cf. še etrušk. *u-en-tum* „area“ in *Gne-ptū-n- „Erde-Quelle (: etrušk. *put-*)“ v lat. *Neptūnus*. Mogoče je seveda tudi *l::θ*, o čemer obširno T 197 cf.

Edini predtrašk. *Zēv̄s Kεραυνός* je po mojem mnenju le *Perūn- = predslov. *Perynō (ū/ō ∞ āu kakor etrušk. *ufle* :: *aufle*, predtrašk. *Ἄρρωλος* :: *Ἄρανλος* etc.) *Perun* „Donnergott“ v bolg. *Perin-planina* in v *perunika* „Schwertlilie“. Isti prehod: *Perun* „Donnergott“ > *perun-ika* „Schwertlilie“ nahajamo v preddak. *ā-π[ε]ρον- > ἄπρονς „Schwertlilie“ iz *Perūn-; *a*-prefiks se obravnava v M 9 z literaturo, izpad *e*-vokala kakor v predtrašk. *Σπαράδοκος* > Σπάρδοκος. *Per- je sorodno s predgršk. *pers- „Donnerkeil“ T 242.

§ 18. Iz zgorajnjega sledi: predslov. *səb̄ra „*zadruga“, *səb̄r̄ „*zadružnik, zadrugar ali slično“, nadalje eventualno (če ne iz ruščine) predbalt. *sě/ā(n)b(i)r- id. in predtrašk. *sēnbir- „*zadružnik > *soplemenjak > γρίσιος“. Pravi pomen te skupine je že zaradi tega težko določiti, ker ne vemo, ali je ta beseda v baltoslov.-traščini idg. ali predidg. = staroevropskega porekla. V prvem slučaju, t. j. pri idg. izvoru, obstojate dve možnosti: ali je baltoslov. beseda sorodna s traško, ali pa so jo Baltoslovani prevzeli od pred Baltoslovani dosejenih Trakov, ko so se z njimi pomešali. V zadnjem slučaju zadoštuje skupna praoblika *sēnbir-, ki da v traščini *sě/ā(n)b(i)r-, iz česar dalje v traščini *ζιβερ-, *ζιβερ- in v trašč. > baltoslov. slov. *səb̄r̄ ter eventualno litolet. *sěbr-, *sābr-, *sānb(u)r-, o čemer cf. zgoraj § 2—15.

Domnevam, da je rekonstruirani pomen „zadruga = Großfamilie“ zgornjih besed nastal iz izraza za „familijo“; seveda je zadružništvo mogoče tudi na drugi podlagi. Familijo tvorijo člani, ki imajo istega očeta v slučaju patriarchata ali pa isto mater, to pri matriarhatu. Tako je gršk. φατορία pravtno sestavljena iz članov, rojenih od istega očeta; cf. *s(o)m „eden, skupaj“ + πατήρ v διουτάρος, Α-πατόβια „praznik bratstva“ zgoraj § 16. Nasprotno v predgršk. dobi je vladal matriarhat, ki je izpodrinil idg. φράτηρ φράτωρ „brat > član bratstva“ in ga nadomestil z ἀδελφός „brat“ = stind. *sa-garbhyaś* „co-uterinus“ Kretschmer, Glotta II 201 sq. Člani zadruge, t. j. familije, v kateri ostanejo sinovi tudi po oženitvi v skupnem gospodarstvu, so karakterizirani tudi po tem, da žive vsi zadrugariji pod enim in istim krovom, da so torej takorekoč „οὐρ-οικοί“, o čemer več pri Schrader-Nehring, Reallex. s. v. Familie 288 sq.; l. c. je pod Großfamilie (= joint family) na široko govor o „zadrugi“.

Če je „zadruga“ = „članstvo radi istih starišev“, tedaj slov. **səb̥tr̥a* iz idg. **sēm-bh̥er-* (oziora s prevojem **sēm-bh̥or-* in z redukcijo **sēm-bhr-*) „istih = enih = skupnih starišev (oče ali mati)“. K idg. **bher-* „nesti > nositi > roditi > mati > stariši (tudi oče)“ cf. nvn. *ge-bären*, got. *bēr-us-jōs* „Eltern“, alb. *bir* „sin“ in got. *baúr* id. iz idg. **bh̥or-* „Geborenes“ etc. Walde-Pokorný, Vgl. Wb. II 153 sq., kjer je str. 154 pod *ði-γqos* navedena tudi redukcijska stopnja *-*bhr-*.

K **sēm-* „eden (= isti), skupaj, s“ cf. l. c. 488 sq. kelt. **s̥in* < **sēm-*, dalje prevojno *sōm > balt. *sān v lit. *sān-*, let. *suō-* (cf. **sānbar-* > *suo-bars* „ein Opfer“), slov. *so-* > shr. *sū-*; **sē/ōm-* je v ūddhi — idg. dijal. **sēm-bhī/ur-ō-* „istih roditeljev“ iz **sēm-bh̥or-* „eni in isti roditelji“ kakor stind. *dāivás* „göttlich“ iz *dēvas* „Gott“ — k **se/om-* v idg. **sem-* „1, s“ > lat. *sem-per* „in einem fort“, kymr. *hefyd* „auch“, stvn. *sin-hiūn-* „conjuges“, stind. *sam-* „skupaj, zajedno, s“ etc. l. c. 488 sq., kjer se obravnava tudi **sm-* id. Brez končnega nosnika cf. idg. **so-* v let. *sa-* „s“. Vendar je idg. **sē/ō-* „1, s“, ki bi prišlo vpoštev pri balt. **sē/ā-bhr-* poleg slov. **sēm-bhir-* > **səb̥tr̥*, malo verjetno l. c. 492 — sigurnejše je **su-* > litolet. *su-*; tudi v let. *subr-?* —; zato mislim, da je najbolje izhajati od trašk.-idg. **sēmb/[h]ir-* > **sē/ab(i)r-*, odkoder ne le slov. **səb̥tr̥* in trašk. **ζιβε/vq-*, ampak tudi balt. **sē/abr-*, da celo fin. **sebr-* > **sebr-* > *seur-*, če upoštevamo ilyrotraški material (relikte oziora izposojenke) v (ugro)finščini Jokl, Eberts Reallex. s. v. Thraker 296, Feist, Natalicum-Schrijnen 483.

Le traški ali predtraški izvor je mogoč, če pomeni **səb̥tr̥* pravtvo „*ούν-οιχος*“, ker **sēm-bur-* „pripadajoč k skupnemu domu“ — k *-*bur-* „*οίχος*“ cf. Hesych. *βύρων'* „*οίκημα*“, mesap. *βανqia* „*οίχια*“, *βάqis* „*τεῖχος*“ — da le v traščini **sēmbir-* zgoraj § 13; seveda slov. *в* je nastal tudi iz *в* pred palatali.

Mimogrede omenjam, da temelji lyk. *ese-dēñnew-* „Sippe“ bržkone na *ese* „mit“ + **da*x-* „Mutter“ :: etrušk. *a-ti[n]* „Mutter“ (:: lyk. **da*(n)/r-* „gebären“ v *ti-der- ti-deim-* „Sohn“); torej *esedēñnew-* = „Sippe (auf mutterrechtlicher Grundlage)“. O matriarhatu pri Lykih cf. Hestermann, Natalicum-Schrijnen 261 sq.

§ 19. Ker pa so Baltoslovani na teritoriju med Karpati in Baltilkom doseljenci in ker so se doselili tja tudi pred njimi na

¹ Indogermanisti primerjajo idg. **bhewā-* „sein“, h čemur še stvn. *būr* „Haus“; če je **būr-* :: **bā(u)r-* predilijrotraško, primerjaj **b/pur-* > **pər-* „*οίχος*“ v lyk. *prñnezi* „*οίχειος*“ BA § 186.

istih tleh bivajoči Ilyotrački, moramo slednjič računati še z možnostjo, da je slov. *sēb̄r̄ = balt. *sē/ā(n)br- = fin. *sebr- > seur- sicer ilyotrački relikt, kojemu odgovarja trašk. *ζιβιϙ- > *ζιβε/ϙ-, da pa pratileyotrašk. *sēnbir- ni idg., ampak neidg., t. j. staroevropskega izvora. Če dalje upoštevamo, da se pojem *sēb̄r̄ v mnogem krije z izrazom druḡ „alter, alius, Genosse“ in da se razvija tudi pojem „zadruga“ iz izraza „drugi, alter, alius“, h čemur cf. slov. druḡ „anderer, alius; Genosse, Freund“ > družina „Hausgenossen, Familie etc.“ — tudi „Heeresabteilung“ kakor v sorodnem stvn. trucht „Kriegerschar“ > truhṭin „Kriegsherr, Fürst“; ta pomenski prihod morebiti tudi v trašk. ζιβϙθιδες „γνήσιοι“ — in iz druḡ nastalo shrv. *zadruga* „Großfamilie“, in če se slednjič še opremo na fin. synonym. *toinen (mies)* „ein zweiter (Mann)“ za *sebr- > seur-, tedaj smemo operirati celo s staroevrop. *sēnb(h)ir- „alter, alius“, ki je ohranjeno v etruščini.

Predno obravnavamo etruški refleks zgoraj navedenega staroevrop. *sēnb(h)ir-, par besedi o etruških števnikih: *max* „1“, *zal* „2“, *θu* „3“, *huθ* „4“, *ci* „5“, *sa* „6“, *cezp* „7“, *šemp* „8“, *ceanuθ* „9 po Cortsen, Etrusk. Standes- u. Beamtentitel 140“¹; od določitve tega redu je namreč odvisen tudi pomen etrušk. *tsemp(h)ir- „alter, alius“, čigar *p* mesto *b* spominja na στυρίδα > *etrušk. > lat. *sporta*, γνῶμα > *etrušk. > lat. *crūma*, Ἀλέξαρδος > etrušk. *alcsentre* > praenest. *Alixentros*; *b* > *p* pač radi etrušk. alternacije *b* :: *p* n. pr. *Bassenius* :: *Passenius*, aspirata *ph* pred naglasom poleg neaspiriranega *p/b* v drugih pozicijah je znan pojav v etruščini in staromalozajtščini, sploh v staroevropščini M 44 sq.

Zgoraj fiksirani red etruških števnikov je dognan deloma po kombinatorični metodi, h čemur glede števnikov „1–6“ cf. Skutsch, PW Realencycl. s. v. Etrusker 800 sq. Če je *ci* = „5“ in *huθ* = „4“, potem je *ce-an-uθ* = „5 + 4 > 9“; h *huθ* > *-uθ* „4“ v etruščini cf. etrušk. menjavanje *aspirata* :: *neaspirata* ter *herina* > *erina*. H *ci* :: *ce-* cf. etrušk. *cialχl-* :: *cealχl-* „5 × 10 > 50“; morebiti je *e* :: *i* le izraz za *ε* (< *ē*?) Herbig, Kleinasiat.-etrusk. Namengl. 29 sq.

¹ „10“ = -χl- „-zig“ in *-θu(r)- v *za-θr-* „2 × 10“ ter v *θu-fl-* „10 + 2“ T 239 in morebiti s *th* ∞ *l* (*θώραξ* :: *lōrīca*) v *lu(r-)* > *nur-* „10?“ T 238; „100“ = *acn-* BA § 779 in „1000“ = etrušk.-predital. *θū/eišš- (cf. predsl. *ty/isetja* etc. „1000“), ohranjeno v *θ „1000“ = *Th(ū/eišš-) oziroma v ∞ „1000“ = 8 = *F(ei/ūss-) z ital. *th-* > *f*, o čemer obširno VZf 146, 151 cf.

Zgoraj navedeni red etrušč. števnikov potrjuje tudi etymologija, h čemur cf. obširno BA str. 34 in § 539 sq., 575 sq., 777 sqq. in passim, SA in VZ(f) passim, M 48, T 182, 195, 248:

māx „1“ radi *etrusč.-predgršk. > lat. *maccus* „sim-plex = ein-fältig“, *ó-m[a]c- > -*uncia*, *uncia* „ein Teil eines As“; *makk(h)- < *mat-k(h)- (m ∞ b) bask. *bat* „1“ = predgršk. *βατ-ιλ-¹ „primus“ > βασιλεύς. Cf. noch vorkret. *l-πτ- > ἥττον „έν“ T 247.

zal „2“ iz *dzal — etrušč. *z* = *ts* ali *dz* — :: *dzan v *dzə ∞ *dzē > etrušč. *za-θr-* „2 × 10“ = predalb. *dzat(h)ər > *zet* „20“ in predgršk. Zῆ-θ-ος „Ἀυγίων“ poleg *zl- v predgršk. λά-βον-ς „bi-pennis“ in bašk. *zol- „2“ > *zor-tzi*² „2—10“ > „8“.

θu „3“ = *dhū iz *d(h)um-, h čemur cf. θun-z „3 ×“, predgršk. θυμ-αρ-ες „tribus > eine der drei dorischen Phylen“, predlat. *dhū- > *pu- > *fu- „3“ v *fu-scina > *fuscina* „Dreizack“ (m ∞ p) lyk. *top-* „3“ (*t* ∞ *l* > kavk. *lh* > *λ*) *λα*m „3“ *z*-*m/p-* *iz* *-n* + plural. *formanta* -*p/b-* radi *θ-n „3“ :: *l-l/r³ „3“ v *lhēl-⁴ > bašk. *he/ir-*² „3“.

huθ „4“ iz *fu-t(h) z etrušč. *f* > *h* (in -θ kakor θu-fl-θ- „12“ T 239, Zῆ-θ-ος „Ἀυγίων“) radi *f* :: *m* (cf. predlat. *feles* :: *meles*) v *mu-* *alχl-* „4 × 10 > 40“; k *hu-t(h) „4“ cf. *Υττηνία*, ki je bila τετράκοδις Kretschmer, Glotta XVIII 110, ter kret. *biti (*kutī⁵) „4“. Praetrušč. *fl/mu- „4“ iz *fl/mur- (kakor predgršk. ὥ-πιον :: predlat. *pirum* etc. M 8) radi lemn. *mar-* „4?“ in bašk. *la-bur > *laur* „4“ = sumer. *li-mur > *limmu* „4“ VZ 312 sq., VZf 156.

¹ Cf. še *bt- „1“ v πτέλας „singularis > sanglier“ (e ∞ a) *πταλ- „primus > βασιλεύς“ v *Πταλα-μήδης > etrušč. *talmiθe* Fiesel, Nam. griech. Myth. 40 sqq. (pt > tp kakor *octa > *otca > occa ali pa pt- > p'- > p- s t ∞ 0, o čemer obširno T 198 sq.) Παλα-μήδης : πάλμυς „βασιλεύς“ (p ∞ ph > f > h) lyd. *halm-* id. Isto pt- :: p- še v: π(τ)όλις :: hald. -p(a)tari Kretschmer, Glotta XIV 311 — etrušč. *śpur-(eθ-)* pač k Šfar-(d-) „Σάρδεις“, komaj *ptur- > *tpur- > śpur- s t ∞ ś M 19 —; π(τ)ελέα „orme“ kot „arbre aimant un sol aqueux“ k etrušč. *pute* „Quelle, Fluß, Meer“ BA § 147; π(τ)έλος „Wanne“ :: lyk. *pttara* „ἄγγος“ iz βυτίνη etc.; πτέρνη = *pērsnā + predlat. *tālus* (iz *pt-?)?

² K bašk. -l- > -r- cf. Uhlenbeck, Beitr. vgl. Lautl. bask. Dialekte 56.

³ K θn ∞ ll cf. M 13, 21; k bašk. *dental* ali *dentalnazal* ∞ *likvida* cf. Uhlenbeck, l. c. 49 sq., 59, 67.

⁴ K *lh* > *h* — pač črez lateralni *λ*, ki je ohranjen v kavk. dijal. — cf. l. c. 68.

⁵ Gaerte, PW Realencycl. II R./II 740.

ci „5“ poleg *ce- v *ceanuθ* „5 + 4 > 9“ in *ce/i-alχl-* „5 × 10 > 50“ iz *ke/aw- radi predlat. *Caviares* „ein alle fünf Jahre stattfindendes Opfer“ črez *ciu z -iu > -i kakor *turu* > *tur*, *Ligustius* > *lecusti* ali pa z -e/wj- T 215. Cf. tudi etrušk.-lat. Α, √ „5“ iz > = *C(i)* „5“ kakor gršk. ΙΙ „5“ = πέντε in *aspirirano* ↑(*ealχl-*) „5 × 10 > 50“ v etrušk. > lat. ↑, ↓, ⊥, L „50“ BA § 778. Cf. še *Cespius mons quinticeps* iz etrušk. *ci-zī* „5 ×“ + predlat. *ap-ex* „Spitze“ in slednjic plural (mesto dual) v etrušk. *cev-a²r- > *cévər- ∞ *cōvēr- > praital. *covēr- „(zwei) Fünfer“ > „10“ v *covehr-iu cūr-ia*¹ „tek via = Zehntel“ Rosenberg, Staat d. alt. Italiker 122 sq. in v etrušk.-lemn. -χvel- > -χl- „-zig“ z etrušk.-lyk. *r* ∞ *l*. CIE 428 *ciarthalisa* = f. *Pom* (< *pomp-, „5“)?

sa „6“ iz *šaq- radi še-alχl- „6 × 10 > 60“ in dalje iz *ša/em-, ki je ohranjeno v etrušk. *Ermius* „Sex tilis“ iz *é-šəm- s š > r kakor *navesial* > *naterial* (če ni v obojem ital. dijal. -s- > -r-) ter v predlat. *šam-dāp-il- „*6 Grabmänner“ > *sandapila* „hexaphoros“ M 19 in v šem-φ „8“, q. v. s. v. Cf. tudi bašk. *sei* „6“ iz *šem črez *šen > *šeñ.

cezp „7“ iz ce- „5“ + *-zp- „alterum, 2“ iz *-zpəl- z odpadom končnega -l (kakor v *larezul* > *larezu*, genet. končnici -al > -a etc.), ki pa se je obdržal v *cezpal-χl-* „7 × 10 > 70“. Ohranjen je -l prvoj nešega *-zpil-, iz česar z redukcijo i > ø v nenaglašeni poziciji *-zp(a)l-, še v *ca-zpil- „ce/i- «5» (cf. *Cav-iares* s. v. *ci*)“ + *-zpil- «2»“ > *cazvil- — z etrušk. *p* :: *w* (črez *ph* > *f* > *b* > *w* kakor n. pr. *Prif/vernas*) M 33, T 190 — v etrušk. *Caelius* „September“ z etrušk. *z* > 0 kakor *larznal* > *larnal* etc. T 249 in z etrušk. ali lat. -avi- > -ai- T 215, torej *ca-zpil- ∞ *cazvil- > *cavil- > *cail-. Z etrušk. *ca(z)vil- „7“ je identično predgršk. *καψιλ- ali *κασψιλ- v Hes. καιρός „ο τῶν ἐπτὰ δρυθύος; *l* ∞ *r* ni nobena zapreka te jednačbe, ker se menja v staroevrop.-staroprednjeaziat. *l* z *r* n. pr.: etrušk. *tuntle* < *Tvndáqης*, predgršk. ἐ-ρέβινθος : λέβινθος, γέρωνθος :: γέλινθος, lyk. *atr-* :: *atl-* etc. M 6, T 182, IT 85 (predtrašk. *Aoiðlaç* :: 'Poiðlaç' etc.), Fiesel, Nam. griech. Myth. 70. Praoblika etrušk. *cezp* „7“ je torej ce- „5“ + *-zpir/l- „alterum, 2“; identično s *cezp* „7“ je bašk. *zazpir-* > *zazpi* „7“ s še le bašk. *ke-* > *sę-* > *sa-*.

šemφ „8“ iz *šemφl, kakor *cezp* iz *cezpl, radi šemφal-χl- „8 × 10 > 80“ — od šemφal-χl- „80“ in *cezpal-χl-* „70“ izvira -alχl- „-zig“ v še-alχl- „6 × 10 > 60“, *ci-alχl-* „5 × 10 > 50“ in v mu^v-alχl-

¹ Različno od *cūria* je predlat. *cvu/irr- „Herr, König“ (cf. etrušk. > lat. *sella curialis*; k u ∞ i cf. T 201) v *Quir-īt-* (cf. etrušk. -īt(h)-formant!), *Q/u]urr- > *Cur(r)īt-* etc. T 246.

, $4 \times 10 > 40$ “, q. v. s. v. *huθ* — in *šemopl- iz *šemphel- iz *šémpbir/l- z -i > θ > 0 in r :: l kakor pod *cezp*. Praetrušk. *šemphir/l- „8“ je sestavljen iz *šem „6“, q. v. s. v. *sa*, in iz *zphir/l- „alterum, 2“, aspirirane oblike k -zpir/l- v *ce-zp*, q. v. s. v. Torej *šem-zphir/l- „6 + 2“, iz česar z izpadom -z-, o čemer pod *cezp* cf., *šemphir/l- > etrušk. *semφ* „8“. Praobliko *šem-zphir/l- „6 + 2“, in sicer z e :: o — cf. T 206; seveda ni izključen vpliv lat. synonyma *Octōber* — *šomzphir „6 + 2 > 8“, dokazuje tudi etrušk. *xosfer*, *xo(f)fer* „October“, čigar predlat. -fr- > lat. -br- > -br- prehaja v *Octō-ber* in odtod v *Septem-ber*, *Novem-ber* in *Decem-ber*. Etrušk. *xosfer* čitaj *śósfer, če je x le grafično znamenje za š, kakor *miles* > *milex*, to radi vulgarnega -x- > -ss-; morebiti pa je x (= etrušk. *cs*) približni znak za š = etrušk. ś — bodisi kot geminato, oziroma kot š-glas — kakor ss > x etruškega *utuše* :: lat. *Ulixes Fiesel*, Nam. griech. Myth. 52, kjer pa je lat. -x- morebiti starejše kakor etrušk. (ś)ś radi etrušk. cś ali cs > (ś)ś, s(s). V *xosfer* nahajamo etrušk. ali ital. oziroma lat. izpad nosnika, kakor v etrušk. *θu*, *sa* (q. v. s. v.) oziroma v etrušk. > lat. *dhū- > *dhu- > *fūscina* (q. v. s. v. *θu*), in slednjič redukcijo nena- glašenega -i- v -ə-. K -f- v *xosfer* napram -p(h)- v *cezp* in *semφ* cf. ali praital. ph > f ali pa etrušk. p/φ > f oziroma b : p :: ph > f v *Obellius* : *Opellius* = *upel-* :: *ugle* > *ufle* = *Ofellius* etc.

§ 20. Etrušk. *-zp(h)ir/l- „alter(um)“ — v *ce-zpil- „quinque (et) alterum“ > *cezp* „7“ in v *šem-zphil- „sex (et) alterum“ > *semφ* „8“ ter v *xo-sfer* „October“ — je nastalo iz praetrušk. *zēnp(h)ir/l- z ěn > ěn > ě in z redukcijo nenaglašenega ě v začetno naglašenih sestavljenkah *cé-z[en]pil- > *cezp* in *šém-z[en]phil- > *semφ* ter v *sóm-z[en]fir > *xosfer*, kakor v *Kaσσάρδως* > etrušk. *cástra*, *Ἀλέξανδρος* > *élcste* etc. Etrušk. *zēnp(h)ir/l- „alter“ je glede z nejasno, ker etrušk. z izraža *dz* ali *ts* — v etruščini se označujejo zveneči in nezveneči konzonanti z malimi izjemami le z enim znakom —, vendar z ozirom na *dz*- v *Zῆ-θ-ος* „Αὐγὶον“ in v *zaθr-* „ 2×10 “ = predalb. *zet* „20“ ni nemogoče *dzēnp(h)ir- :: *dzěnb(h)ir- „alter“, čigar *dz*- se popolnoma krije z *ζ*- v predtrašk. *ζιβη- (> *ζιβε/vη-) iz *dzěnb(h)ir- „alter“; torej bi bilo trašk. *ζ*- poleg *s*- v slov. *sěbъrъ že staroevrop. alternacija *dz- :: *ts*- kakor predgršk. *ζεκ-ελ-τ-ιδ-ες* :: *σεζ-οβ-α* etc. § 9.

Sicer pa nahajamo najbrže tudi v etruščini sami *tsēnp(h)ir- > *zénp[i]r- „alter“ v rimskem, prvotno etruškem Schulze, ZGLEN 348^a, gentiliciju *Semprōnius* s priimkom *Atratinus*. Radi dvojezičnosti v pasu med Etrurijo in italskimi dijalekti, ki meje ob

etruški jezikovni teritorij, srečavamo bilingvalna imena, kakor rimsk. *Iuventii* s priimkom *Thalna* (: etrušk. **t(h)al-* „juvenis“ T 247). Ta dvojezična imena so nastala iz bilingv, kakor je n. pr. znano *Q. Sribonius C. f. — vl. zīχu*, kjer je *zīχu* = *Scribonius*; o sličnih slučajih več drugje. Ravnotako je *Atratinus*, če izvedeno — o tem več drugje! — iz lat. *ater* = *alter* oziroma iz oskoumbr. **atr-* v osk. *atrud* < *altrud — cf. tudi *ater* „alter“ v antični etimologiji „frater est dictus quasi fere alter (čitaj ater)“ —, najbrže le ital. dijal. prestava etrušk. *zempr-u > *Semprōnius* in etrušk. *zempr-u iz **zempr-* < **tsénp[i]jr-* „alter“. V grščini nahajamo celo sestavljanke tipa *Σαπνος-ελάτων*, kjer -ελάτων (: ελάτη) ni ničesar drugega kakor prestava predgršk. **Σαπνο-* (: predlat. *sap-inus*) J 97.

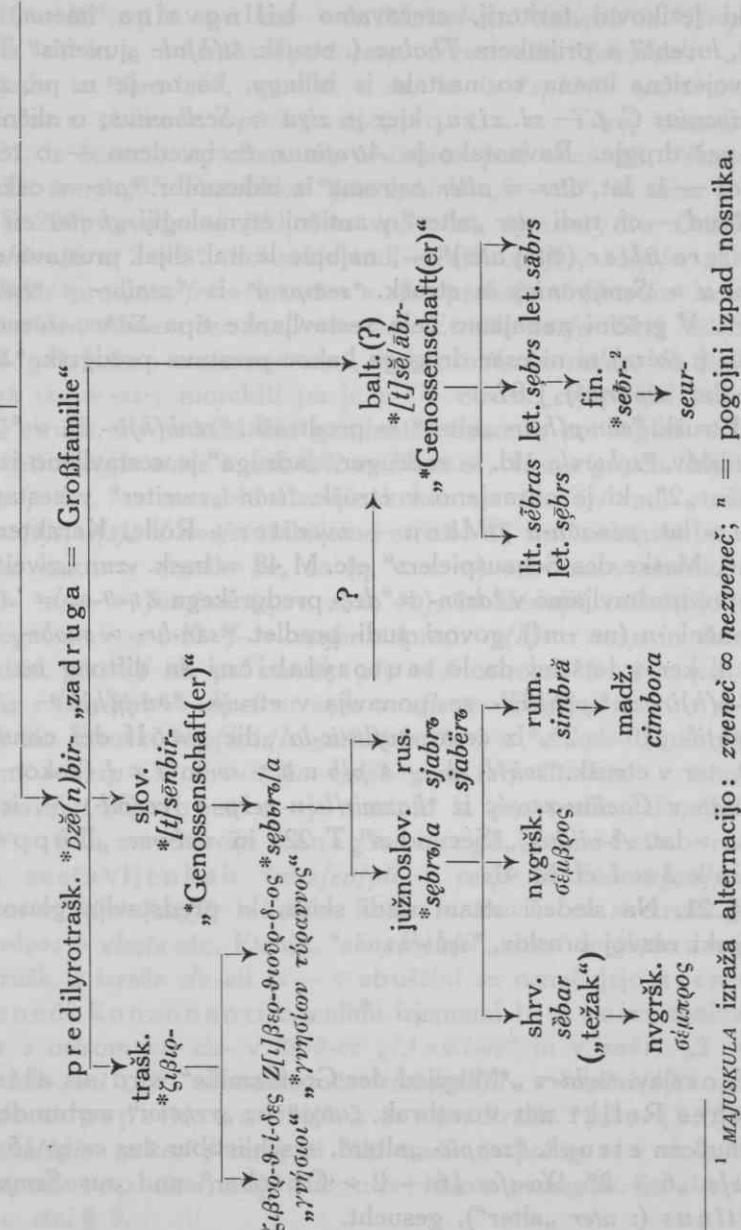
Etrušk. **zēn-p(h)ir-* „alter“ = predtrašk. **zēnb(h)ir-* id. > **ζιβε/vo-* = predslov. **səbərъ/a* „id. > zadrugar, zadruga“ je sestavljeno iz **tsēn-* ∞ *dzēn „2“, ki je ohranjeno v etrušk. *tsōn „zweiter“ v sestavljenki *per-su* > lat. *per-sōn-a* „Mann + zweiter > Rolle, Karakter einer Person, Maske des Schauspielers“ etc. M 48 = bask. *-zun* „zweiter“ in ki ga predpostavljamo v **dzēn-* > **dzē-* predgrškega *Zῆ-θ-ος* = *Αὐγτῶν*. Za končni *-n* (ne *-m!*) govoriti tudi predlet. **sān-br-* > *suobr-*, če *uo* ne iz *ā*, ker v letščini da le tautosyabični *ān* diftong *uo*. Drugi del *-*b(h)ir-* :: *-*p(h)ir/l-* se ponavlja v etrušk. **θύ-p(h)l-θ-* „12“ < **θύ-p(h)il-* „10 + 2“, iz česar *θυflθ-ic-la* „die zwölf dei consentes“ T 239, ter v etrušk. **wir/l-* id. — s *p/b* :: *þ* > *w* in *r* ∞ *l* (kakor zgoraj pod *cezp* v *Caelius-καιρός* iz **kazwirl-* :: *cezp* < **cezpil-*) —, iz česar etrušk. > lat. *A-villius* „*Secundus“ T 225 in *val-vae* „Doppeltüre“ J 1062; k *ā* :: *ě* cf. M 41.

§ 21. Na sledeči strani sledi skica, ki predstavlja glasovni in pomenski razvoj praslov. *səbərъ:

* * *

Vorslav. *səbərъ „*Mitglied der Großfamilie“ wird als alteuropäisches Relikt mit vorthrak. *ζιβυθιδες* „γνήσιοι“ verbunden und Anschluß an etrusk. **zenpir-* „alter“, erschließbar aus *ce-zp* „5 + 2“, *šem-[z]p* „6 + 2“, *Xo-sfer* „6 + 2 > October“ und aus *Semprōnius Atratinus* (: *ater* „alter“), gesucht.

staroevrop. **Dzě(n)bir-*¹ „drug, alter“

¹ MAJUSKULA izraža alternaciju: *zvenec* ↔ *nezvenec*; ⁿ = pogojni izpad nosnika.

² Fin. **sebr-* > **sebr-* morebiti direktno iz iljotrašćine.

